

LÓMA

Dini ghi n:ii ngê Yesu u danêmbum Lóma núw:o ngópu, daa Nju tpémi ye núw:o ngópu, ngmêné kn:aa yéli ye núw:o ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o Nju pi daa yilí Yesu u yoo vy:o doo kwo, Lóma.

Yi ngwo Póól Epeso doo dpodo. U kuwó dini ghi ngê Epeso a kuwo ngê, Kídiki Wee u kwo loo, d:ââ pyile y:i mî nt:ââ ngê. (Dpodo 20:3) Yi dini ghi ngê Póól ngê kópu dyuu ngmê d:êê ngê, Yesu u yoo kní ye dy:ââ ngê, yélini Lóma doo a kwo. Ala yi kópu dyuu.

¹ Nê Póól, Yesu Kédisu u dpodo pyu, myenté u dyépi, ala pweepwee pee nmye até d:a dy:ââ, yélini Yesu u yoo vy:o nmyinê ghê dniye, Lóma. Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, a ka pê, A kópu mb:aa pi kní ye chin:aa tpaê. *

² Yi kópu mb:aa nmî Mbwámê p:uu kópu mb:aa. Pini n:ii nmî Mbwámê ngê pyodo, Chóó Lémi ngê yi pini u kópu mb:aa chóó u komo kapî pyu kní ye mwiyé a vvu, yi kópu y:oo a d:êê ngópu.

³ Nmî Mbwámê Chóó Lémi Tp:oo, nmî Lémi Yesu Kédisu, ndêndê ngê nmo ntee pini. Nmî w:êê mâawe Dépidi, vyílo yi pini u tii nêdê, Yesu mí chópu. *

⁴ U ghê dmi ndêndê ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi. Chóó Lémi ngê nmopê, Ala a Tp:ee. Yi kópu ndê kópu ngê alanté nmo pyódu ngê, u wêdêwêdê mbêmê kpêênî mêda pyidu ngê.

---

* **1:1:** Dpodo 9:15; Nkal 1:15   * **1:3:** Mát 22:42; Lóma 9:5

⁵ Yesu ngê ntênê a ngee noo, u dyépi ngê a pyódu noo, a ka pê, A pi kn:aa dyámê tpémi ye chin:aa tpaépê, u ngwo a ka pêdê kélímî mbê dnye, a nuu u kópu dé myedny:oo d:uud:uu dé.

⁶⁻⁷ Nmyo myentee dé, Yesu Kédisu ngê Chóó Lémi u yoo vy:o myeda danê nmyo, yélini u nuu u yoo, u momu yéli. Nmî Mî Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, nmye mb:aamb:aa ngê dny:oo a vyuwo.

Póól u ngêpê, Lóma tpémi yi díy:o

⁸ Ala kópu nmye mwiyé nînê d:êêd:êê. Yesu u pi ngê nmyi l:êê díy:o Chóó Lémi n:aa kwunokwuno ngê, mu kópu u díy:o dyámê mbêmê pi yilí yintómu yi lama a tóó, Yesu ka dpodombiy:e nmye kélímî té.
*

⁹ Chóó Lémi u pi ngê nînê kpaá, dini ghi n:ii ngê u kwo n:aa ngêpê yédi, dye ghi yintómu nmyi l:êê díy:o u kwo myiní ngêpê yédi. Pi kní ye Yesu u kópu mb:aa p:uu n:aa danê yédi, Chóó Lémi p:uu dpodombiy:e u ngwo n:aa dpodo yédi. *

¹⁰ Dini ghi n:ii ngê u kwo n:aa ngêpê yédi, ala kópu u kwo n:aa dmyinê ngê, kwonipi, A Lémi, a maa nangê kwódu, dpî ngee nédi, Lóma tpémi ye dpî dy:ââ nédi.

¹¹ Lóma tpémi. U yi mb:aamb:aa ngê a nga a kwo, n:uu m:uu nmyo, Nmî Mî u Ghê Dmi mbêmê myan:aa wêdêwêdê kalê nmyo.

¹² Daa a mo an:uu wêdêwêdê kalê nmyo, ngmênê nmî kélímî mbêmê nmî gha dmi paa numo wêdêwêdê kalê téme.

---

* **1:8:** 1 Tes 1:8   * **1:9:** Epeso 1:16

¹³ A mbwó yoo, ala kópu nmyi lama choo a ya, daa ng:êêntómu nî vyu, nîmo, Lóma nî lê, ngmênê lukwe ngê a dí míkídoó pwapî. Kn:aa yéli Yesu u yoo vy:o ntee nê núwo, u ya a nga a kwo, Yinté nmye my:aan:aa d:uu,

¹⁴ mu kópu u dîy:o pi yilî yintómu knî yi l:êê dîy:o Yesu ngê dpodo kalê noo. K:omo tpile nko pi dé ó kada pini dé, ndiye pyu dé ó p:aa tpémi, ngmênê Yesu ngê u yi u ngwo a kwo, Nê ngê u yoo vy:o kaa téne, ghê kamî u ngwo pêdê pyw:ee y:e.

¹⁵ Yi kópu u l:êê dîy:o u yi mb:aamb:aa ngê a nga a kwo, Yesu u kópu mb:aa p:uu u ngwo nmye nîn:aa danê.

¹⁶ A lama ka tóó, yi kópu mb:aa d:uudpî dîpî. Yélini Yesu ka wa kêlîmî mbê dmi, Chóó Lémi ngê yi kópu mbêmê wa ngee té, chóó u wêdêwêdê mbêmê wa ngee té. Nju tpémi mwiyé doo ngêêpî dé, ala ngwo kn:aa yéli amyeda a ngêêpî dé. *

¹⁷ Yesu p:uu kópu mb:aa mbêmê ala kópu nmo w:ee ngê, Chóó Lémi ngê dnyinté daawa kóté kalê nmo, módó nmo daawa vyi, Dyââpe nmyi p:uu daa t:a, ngmênê Yesu ka kêlîmî mbêmê nmî dyââpe wa pwaa té. Yesu ka dye ghi yintómu dmyinê kêlîmî, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó, apê,

Pini n:i adî kêlîmî,

Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo wa pyódu. *

Yélini daa Nju tpémi yi l:êê ghi dono u danêmbum

¹⁸ Yesu p:uu kópu mb:aa mbêmê ala kópu myeno w:ee ngê, yélini y:oo dono a d:uud:uu ngópu, Chóó Lémi ngê wa kpada té. Yi yéli y:oo Chóó Lémi daa

* **1:16:** 1 Kódin 1:18,24   * **1:17:** Lóma 3:21-22; Hab 2:4

cháâcháâ ngmê, pi knî yi p:uu kópu dono yilí a d:uud:uu ngópu, Chóó Lémi u kópu ndêndê dé yi wépi dmi u ngwo dpî pwaa t:oo.

¹⁹ Chóó Lémi ngê yi yéli wa kpada, mu kópu u dîy:o tpileni yi ngópu tpyé too, daa m:uu tumo, yi ngwolo dmi my:oo doo ya.

²⁰ Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê dyámê mbêmê tpile yilí a l:âmo ngê, daangmê ngmo ngê, u wêdêwêdê ndîi yinté nmî ngîma mye yó. K:omo tpile Chóó Lémi dpînê y:enê, ngmênê lukwe dîy:o yi yéli y:oo nmî Yâpwo njini daa mya ngópu? Yi nt:u kópu chedê. *

²¹ K:omo tpile Chóó Lémi yi lama a tóó, ngmênê daa cháâcháâ ngópu, myedaa kwunokwuno ngópu. Yi mbodo podo dé, yi gha mgîdîmgîdî dé. *

²² Yinê ye yi nuw:o ndîi dé, ngmênê yi mbodo podo dé.

²³ Yâpwo ni u mênê ghê njini a tóó, daa cháâcháâ ngópu, ngmênê tpileni u kââ a l:âmol:âmo tumo, vyîlo ye cháâcháâ tumo, pi u kââ dé ó nîmê u kââ dé ó tpile tp:oo u kââ dé ó tpile pê u kââ dé, yinté k:omo yâpwo ye cháâcháâ tumo.

²⁴ Yi yéli y:oo Chóó Lémi mwiyé a kpîpî ngópu, Chóó Lémi ngê u nkwo a kpîpî too, mye kala too, apê, Kópu dono n:ii yi nuu u kópu dé, mudny:oo d:uud:uu dé, apê, mywenemywene kópuni nongo a d:uud:uu tumo, mudny:oo d:uud:uu dé.

²⁵ Chóó Lémi u ndê kópu yilí yi wépi dmi pwaa tumo, k:omodanê kópu a ngî tumo. Pini n:ii ngê tpile yilí yintómu l:âmo ngê, n:ii dye ghi yintómu

* **1:20:** Njópi 12:7-9; Psalm 19:1; Hipîlu 11:3

* **1:21:** Epeso 4:17-18

pîdny:oo chââchââ, yi pini daa chaa kîgha ngmê, ngmênê tpileni l:âmo too, yi tpile ye chaa kîgha tumo, ye a ngêpê nyédi, p:uu mye dpodo nyédi.

²⁶⁻²⁷ Nyââ, Chóó Lémi kpîpî ngópu, Chóó Lémi ngê u nkwo kpîpî too, mye kala too, mywenemywene u kópu yilî a d:uud:uu ngópu. Mââ yoo yi kpâm knî ye daa lêpî nyédi, ngmênê a numo kpêêpî nyédi, yi gha vy:o yi kn:aadi te kópu u pywuu u nkwo wunê ngêêpî ngópu. Daa mââ yoo yi mo, ngmênê pyââ yoo mye yi k:ii, yi moo knî ye daa lêpî nyédi, ngmênê a nmyee nyédi. *

²⁸ Chóó Lémi u kópu ndêndê u wépi pwaa ngópu, Chóó Lémi ngê yi wépi dmi u nkwo pwaa too, dny-inté a nuw:o té, dono kópu yilî a d:uud:uu ngópu.

²⁹ Yoo dono, kn:aadi te pyu yoo, tpile u mb:aami dé, daa gha yoo, n:ee kapî pyu yoo, l:êê pyu yoo, pi vyee pyu yoo, pi dódó pyu yoo, pi u pi dyede pyu yoo. Dono ngê yi gha dmi a nt:ee ngê.

³⁰ P:êê dono chaachaa u yoo, dono kópu numo p:uu yilî a tpapê ngópu, Chóó Lémi ye diya wo, peede tpapê pyu yoo, chaa pyu yoo, yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo, yi pye mî yi dnye a vyee tumo, u yi y:e a kwo yédi, Dono kópu kamî m:uu nmo pyw:oo.

³¹ Yoo dono, yi chóó yi kópu u ntii dêdê vy:êmî tumo, pi ye d:uudpî ch:anê, myed:uudpî ngee ngmê.

³² Yi lama ka tóó, Chóó Lémi ka yi kópu yilî pwopwo u kópu dé, ngmênê mye d:uud:uu tumo, pi knî ye mye tpapê ngópu, ye dpo, Yinté kópu nipi paa d:uud:uu téme.

---

* **1:26-27:** Lev 18:22; 1 Kódin 6:9

2

Pi yintómu yi kóté kîgha

¹ Nju tpémi. Ala kópu wanmyi vyi ngmê, anye, Yi yéli yi l:êê ghi dmi dono, Chóó Lémi ngê paa kpada téne. Yi kópu wanmyi vyi knomomê, ye nmyi chóó nmyi p:uu anmyi danê, mu kópu u dîy:o k:omo tpile nmyo n:uu dé, ngmênê yi kópu myenmye d:uud:uu tumo.

² Nmî lama ka tóó, pini n:ii knî y:oo yi kópu dono a d:uud:uu tumo, Chóó Lémi ngê yinê wa kpada té. Doo u ntââ pi módó kuwa daangmêwa ghê.

³ Kópuni knî yi l:êê dîy:o ala kópu nmye tpapê ngópu, Chóó Lémi ngê mopêdê kpada téne, yi kópu dono nmyi chóó nmye d:uud:uu tumo. Lukwe dîy:o ala kópu nmye tpapê ngmê, Nmo Chóó Lémi u yoo mb:aa, daawa kpada nmo?

⁴ A pyipe yoo, ye lukwe? Chóó Lémi ngê nmyi dye ghi ka dówodówo, dye ghi daadî doongê kpada nmyoo. Yi kópu nmyinê nmye k:omo tpile? Chóó Lémi ngê ka t:âât:ââ nmyo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, Yi dono kéé téne, a ka pêdê diyé dniye.

⁵ Nmyi chóó nmyi pono nmye vyápê té, dnye daanmyi ng:aa. Lukwe dîy:o nmyi dono yilí dmy-ongê kéé ngópu? Yi kópu u l:êê dîy:o, wéni n:ii ngê Chóó Lémi ngê wa kóté kalê nmo, dnyinté daawa kpada nmyo.

⁶ Chóó Lémi ngê pi yilí yintómu knî ye yi kópu yilí ye wa pwila té.*

⁷ N:ii knî y:oo u yi y:e a kwo, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dmi, dye ghi yintómu u k:ii nmî ya, yi kópu u l:êê dîy:o kópu mb:aa dye ghi

---

* 2:6: Njon 5:29

yintómu a d:uud:uu tumo, yi yéli ye Chóó Lémi ngê ghê kamî wa y:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

⁸ N:ii knî yi chóó yi p:uu a nuw:o té, maa ndêndê wunê da kuwo ngmê, dono u maa p:uu a wee, yi yéli ye Chóó Lémi wa nod:e, wamye kpada té. *

⁹ N:ii knî y:oo dono a d:uud:uu ngópu, dono wa a pyw:ee ngmê, mgîni vyîmî amyedê pyw:ee ngmê, kn:aa yéli y:oo daa yi mo wa a pyw:ee ngmê, ngmênê nmyo Nju tpémi, amyenmyinê pyw:ee ngmê.

¹⁰ Pini n:ii knî y:oo kópu mb:aa a d:uud:uu tumo, Chóó Lémi ngê yi pi dmi ndîi ngê wa pyódu té, mb:aamb:aa ngê adnyin:aa ya, nmyo Nju tpémi daa nmyi mo, ngmênê kn:aa yéli mye yi k:ii.

¹¹ Chóó Lémi ngê nmo yintómu dêêpî kópu dyuu mu ngmidi mbêmê wa kóté kalê nmo.

¹²⁻¹⁵ Pini n:ii ngê dono wa d:uu, Chóó Lémi ngê wa kpada. Yélini daa Nju tpémi, k:omo tpile yi yéli yi lama Mósisi u dêêpî kópu dyuu daa kwo, Chóó Lémi ngê yi dono knî yi l:êê dîy:o amye kpada té. K:omo tpile dono mb:aamb:aa yi chóó a chámêchámê dumo, ngmênê kópu mb:aa daa d:uud:uu tumo, kópu dono ye d:uud:uu tumo. Nmî lama ka too, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu yi gha vy:o a kwo, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê kópu mb:aa a d:uud:uu tumo, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê a ya nyédi, dini ghi n:ii ngê kópu dono a d:uud:uu tumo, yi gha dmi dono ngê dpî pyódu. Chóó Lémi ngê Nju tpémi amyedê kpada té. K:omo tpile Mósisi u dêêpî kópu dyuu yi lama a kwo,

---

* **2:8:** 2 Tes 1:8

ngmênê daa châachââ tumo. K:omo tpile pi u lama Mósisi u dêêpî kópu dyuu a kwo, yi pini ngê yi kwódu yé kópu dé adê d:uud:uu dé, ye Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê daawa pyódu, ngmênê n:ii ngê yi kwódu yé kópu dé daadî d:uud:uu dé, yini Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê wa pyódu.

¹⁶ Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê Yesu Kédisu nmo wa a dy:ââ, nmî tumu kópu dono knî yi l:êê díy:o yiné wa kóté kalê nmo. Pi knî ye yi kópu n:aa tpaépê ngê, mu kópu u díy:o yi kópu ndêndê ngê nmo wa pyódu.

Nju tpémi yi l:êê ghi dmi

¹⁷ Nju tpémi. Chóó Lémi nmyiné kââkââ ngópu, ala kópu nmye tpaépê ngópu, nmyimo, Mósisi u dêêpî kópu dyuu nmî lama a kwo, Chóó Lémi ngê daawa kpada nmo.

¹⁸ Nmyimo, Chóó Lémi u nuu u kópu dé nmî lama a pyede, u dêêpî kópu dyuu ngê nmî nuw:o dmi dê wáti té.

¹⁹ Nmyimo, Mgîdî vy:o yélini a kwo, nmo yi pywápê dé, my:oo yélini a tóó, maa mb:aa ye nmîné kêmakêma.

²⁰ Nmyimo, Mbodo podo knî ye yi dono kópu nmo kwódukwódu too, pi kamî yoo myeno ndiye kîgha too, mu kópu u díy:o ndê kópu yintómu, lama kópu yintómu nmî kn:ââ knî y:oo wunê a d:êê tumo.

²¹ Nju tpémi. Kn:aa yéli vy:ee ndiye kîgha tumo, lukwe díy:o nmyi chóó dp:ee numo ndiye kîgha nyédi? Nmyimo, Namê kpaa, ngmênê nmyi chóó nmye kpaa nyédi?

²² Nmyimo, Pi u kuwó nangmê pwiyé, ngmênê yi kópu nmyi chóó nmye d:uud:uu ngópu? Nmyimo,

Kn:aa yâpwo ka namê ngêpê, ngmênê ndapî nmyi yâpwo ngê nmyi pyódu ngópu, nmyi nuu u tpile ngê my:ee pyódu ngópu.

²³ Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu nmyinê kââkââ ngópu, ngmênê yi kópu dyuu dp:ee nyêmî ngópu, Chóó Lémi ka mywenemywene u ngwo nmyine néne ngópu.

²⁴ Puku yedê yinté kópu mye toó, apê, Nju tpémi yi l:êê díy:o, kn:aa yéli y:oo Chóó Lémi daa cháâcháâ ngópu.

²⁵ Nju tpémi. Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu anmyi nyêmî knomomê, u l:ii nmyi too pee p:uu adí ya knomomê, ye up:o. Ngmênê daanmyi nyêmî knomomê, k:omo tpile u l:ii nmyi too pee p:uu adí ya, yi l:ii ngê daawa ngee nmyo.

²⁶ K:omo tpile kn:aa yéli yi too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii daa t:a, u kópu dyuu adnyi nyêmî knomomê, ye Chóó Lémi ngê awo, Na a ka a l:ii yi p:uu a t:a, a nuu u yoo. *

²⁷ Nju tpémi. K:omo tpile kn:aa yéli yi too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii daa t:a, yi yéli y:oo Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu adnyi nyêmî knomomê, ye yi yéli y:oo wa ndyíko nmyo, mu kópu u díy:o, k:omo tpile Chóó Lémi u l:ii nmyi too pee p:uu a t:a, Mósisi u dêêpî kópu myenmyinê kpââ tumo, ngmênê yi kópu dyuu dp:ee nyêmî ngópu.

²⁸⁻²⁹ Dmyinê w:ee ngmê? Ló pini ndêndê ngê ngmê Nju pi? Daa pini n:ii too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii a t:a, ngmênê pini n:ii u gha vy:o Chóó Lémi u l:ii a t:a. Yi kópu daa dêêpî kópu ngê dpî d:uu, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinê dpî d:uu.

---

* **2:26:** Nkal 5:6

Yi pini ndêndê ngê Nju pi, daa pi knî y:oo a chaa kîgha ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê yinê a chaa kîgha ngê. *

3

Nju tpémi yi ya

¹ Ala kópu mwiyé kîdî d:êê, d:ê, Pini n:ii u too pee mu ngmîdi p:uu Chóó Lémi u l:ii a t:a, yi pini daa ndêndê ngê Nju pi. D:ê, Pini n:ii u gha mênê Chóó Lémi u l:ii a t:a, yi pini ndêndê ngê Nju pi. Yi kópu u l:êê díy:o a ka wanmyinê póó dmi, a ka nye, Chóó Lémi u l:ii ngê Nju tpémi lónté a ngêêpî too? A ka amy:ee póó dmi, a ka nye, Nju tpémi y:oo ló kópu mb:aa ngmêwunê pyw:êmi ngópu, kópuni kn:aa yéli y:oo dêdê pyw:êmi ngópu?

² Nmyenê, Nju tpémi y:oo kópu mb:aa yilî wunê pyw:êmi ngópu. Ala mwiyé mwiyé kópu. Vyîlo Nju tpémi ye Chóó Lémi ngê chóó u kópu dyuu ye a y:ângo, u ngwo yi lama yaa wo, a w:ee ngópu, apê, Chóó Lémi alanté pini. Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, A yoo nê ntee pini ngê paa pyaa dniye, kn:aa yéli y:oo yi vy:o u ngwo myepaa m:uu nêne.

³ K:omo tpile woni knî y:oo Chóó Lémi u kópu dny:ii dy:ee tumo, ngmênê kópuni Chóó Lémi ngê ndêndê ngê ye a vyi too, yi kópu dyuu chóó daawa kée té, ndêndê ngê wa d:uu té. *

⁴ K:omo tpile pi yintómu adnyi k:omodanê, ngmênê Chóó Lémi mu ngmîdi ngê k:omodanê ngê kêê daawa a t:oo. Puku yedê alanté a tóó, Chóó Lémi u kópu yintómu ndê kópu dé.

* **2:28-29:** Njon 7:24; Kílosa 2:11   * **3:3:** 2 Tim 2:13

Pi ngê k:omodanê kópu Chóó Lémi p:uu daawa a pyw:oo. *

5-8 Ngmê knî y:oo alanté a tpaépê ngópu, apu, Nmo mgîdîmgîdî dé, Chóó Lémi mu ngmîdi pywápê, yi kópu u l:êê dîy:o dono kópu yilí paa d:uud:uu koo, mgîdî ndîê ngê paa pyépi koo, pi knî y:oo Chóó Lémi u wuu mb:aamb:aa ngê u ngwo paa m:uu y:e. Apu, K:omodanê kópu yilí paa tpaépê koo, pi knî y:oo ala kópu u ngwo paa vyi y:e, Chóó Lémi mu ngmîdi u mênê k:omodanê kópu daa tóo modaa tóo. Apu, Chóó Lémi ngê nmî dono knî yi l:êê dîy:o kíngî kpada nmo, mu kópu u dîy:o u pi ndîê ngê u ngwo nmo pyépi.

A tîdê mbwó yoo, yinté daa tóo. Ngmê knî y:oo a pi dyênê ngópu, apê, Nê ngê yi kópu yinê vyu. Nê kuu. Chóó Lémi ngê yi yéli ndêndê ngê wa kpada té. A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi ngê dnyinté daawa kóté kalê nmo. Pini n:ii ngê dono dpî d:uu, Chóó Lémi ngê ndêndê ngê wa kpada.

Nmo yintómu dono dé

⁹ A ka anmyinê póo dmi, A ka nye, Lukwe, Nju tpémi Chóó Lémi ka yoo mb:aa, kn:aa yéli Chóó Lémi ka yoo dono? Nmyenê, Kêle, yinté daa tóo. Ala kópu wunê kîdî d:êê, Nuw:o dono ngê pi yintómu mgîmî too, daa kn:aa yéli yi mo, ngmênê Nju tpémi mye yi k:ii. *

¹⁰ Yinté kópu puku yedê mye tóo,

N:ii ngê dono daa d:uu ngê, yinté pini daa tóo. *

¹¹ Pini n:ii ngê Chóó Lémi u kópu wunê wopwe, yinté pini daa tóo.

---

* **3:4:** Psalm 51:4   * **3:9:** Lóma 3:23   * **3:10:** Psalm 14:1-3

Pi ngmê ngê Chóó Lémi daa nmy:uu.

¹² Pi yintómu Chóó Lémi ka kpeme yaa dniye, dono kópu yilí a d:uud:uu ngmê.

Pi ngmê ngê kópu mb:aa daangma a d:uud:uu.

¹³ Yi yéli y:oo kópuni a tpaê tumo, tuu a wee,

yi komo t:âmo kpêênî mbwee wââ tuu yiwunê yiyé.

K:omodanê pyu yoo, daa ndê kópu ye tpaê tumo,

Mg:ee ngê pi ntee dpî kiye, yi kópu dé mye yinté dé,

pi yinté dpî vya t:oo. *

¹⁴ Peede tpaê pyu yoo. *

¹⁵ A pi vyuwó nyédi, pi límîlímî ngê dpî vya t:oo. *

¹⁶ Kwéli dpî lee dmi, kópu dono y:i wumê d:uud:uu tumo, yoo myoo yîi kalê t:oo.

¹⁷ Pi u némi dyede yi lama ye tóó,

p:êê kópu l:âmol:âmo yi lama mêdaa tóó.

¹⁸ Chóó Lémi u chââchââ ndêndê ngê yi lama daa tóó. *

¹⁹ A tîdê mbwó yoo. Yi kópu dyuu daa kn:aa yéli yi mo yi p:uu a d:êê tumo, ngmênê Nju tpémi yi k:i:i nipi yi p:uu a d:êê tumo, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, puku yedê kópuni a pyede, Nju tpémi yi l:êê dîy:o a d:êê tumo. Dini ghi n:i:i ngê Chóó Lémi ngê wa kóté kalê nmo, pi ngê u kwo daawa vyi, A nt:u kópu daa tóó.

* **3:13:** Psalm 5:9; 140:3 * **3:14:** Psalm 10:7 * **3:15:** Prov 1:16

* **3:18:** Psalm 36:1

20 Daa dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê pi Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê dpî pyódu. Dêêpî kópu dyuu mbêmê ala kópu yunon:aa w:ee ngê, nê, Ala dpî kn:aadi. *

Chóó Lémi ka kêlîmî mbêmê pi u ngwo dpo kââdî

21-22 Chóó Lémi ka pi u kââdîkââdî, Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo wunê yi kópu p:uu puku yedê dn̄ya a d:êê, yi kópu ala ngwo kudu m:uu. Daa dêêpî kópu dyuu mbêmê Chóó Lémi u k:ii anmo kââdî, ngmênê pini n:ii Yesu Kédisu ka adî kêlîmî, yi pini Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê wa pyódu, u k:ii wa a kââdî ngmê. *

23-24 Dp:oo u mo u mo dé, pi yintómu nmo dono dé, dp:oo Chóó Lémi u pee dé, ngmênê Chóó Lémi ngê nmî módó yeedeyeede nmo a kpo, Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, dono vy:o yinê wunê pw:iipw:ii nmoo, u l:êê d̄iy:o Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dniye. *

25-26 Chóó Lémi ngê Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, nmî kpêê ngê yaa wo, nmî yikî dmi u pwo ghay wo. Yesu ka pini n:ii adî kêlîmî, Chóó Lémi ngê yi pini u dono u kuwó wa kée té, mēdaawa a ngî té. K:omo tpile dye ghi daadî Chóó Lémi ngê pi kn̄i yi dono u d̄iy:o daa kpada too, ngmênê daa kedekede pyu, mu kópu u d̄iy:o ala ngwo Yesu yi yéli yi pywuu ngê dé pyódu, Chóó Lémi ngê mēdaawa kpada té. Pini n:ii Yesu ka adî kêlîmî, Chóó Lémi ngê daawa kpada, chóó u kwo wa a kââdî, mu kópu u d̄iy:o pi mb:aa ngê u kwo wa pyódu. Chóó Lémi ngê Tp:oo nmo a kpo, nmî l:êê d̄iy:o pwene, mu kópu u d̄iy:o

* **3:20:** Psalm 143:2; Nkal 2:16; Lóma 7:7   * **3:21-22:** Lóma 1:17; Nkal 2:16   * **3:23-24:** Epeso 2:8

ala kópu nmî lama yaa we, nmî dono yilî daa módó ghêê too, ngmênê nmî yikî dmi Tp:oo u pwo ghay wo. *

²⁷ Yi kópu u l:êê dîy:o pi ngê chóó u pi d:uudpî knî, d:uudpî vyi, Nê u ntââ, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu n:aa cháâcháâ, u l:êê dîy:o u kwo wa a kââdí nê. Kêle, yinté daa tóó.

²⁸ Chóó Lémi ngê daa dêêpî kópu dyuu mbêmê u kwo wa a kââdí nmo, ngmênê Yesu ka kêlîmî mbêmê u kwo wa a kââdí nmo. *

²⁹ Myenté, Nju tpémi y:oo yi chóó yi pi dmi d:uudpî km:êê ngmê, d:uudpî vyi ngmê, Chóó Lémi daa kn:aa yéli yi yâpwo, ngmênê nmî mo nmî yâpwo. Kêle. Chóó Lémi mye kn:aa yéli yi yâpwo. *

³⁰ Chóó Lémi daa miyó, mu ngmidi. Nju tpémi n:ii dé Yesu ka a kêlîmî té, Chóó Lémi ka yoo mb:aa ngê dpî pyaa dmi. Kn:aa yéli mye yinté dé. Yi vy:o yélini Yesu ka a kêlîmî té, Chóó Lémi ka yoo mb:aa ngê myoo pyaa dmi.

³¹ A ka wanmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe? Yesu ka kêlîmî mbêmê dêêpî kópu dyuu dpî chedê? Nmyenê, Kêle, dp:oo chedê ngê, ngmênê dêêpî kópu dyuu mbêmê nmînê wopwe ngê, anye, Ala dpî kn:aadi.

4

Póól ngê Epîlaham dyimê pywuu ngê u ngwo pyódu ngê

---

* 3:25-26: Epeso 1:7   * 3:28: Nkal 2:16   * 3:29: Lóma 10:12

1 Nmo Nju tpémi, nmî kn:ââ mu ngmidi, Epîlaham. Yi Epîlaham dyimê pywuu ngê nmye nîné pyépi.

2-3 Chóó Lémi ngê Epîlaham ka wo vyu, Kópu mb:aa yilî nye d:uud:uu, dyââpe m:uu daa t:a, ye Epîlaham ngê chóó u pi pîdoo kmîmî. Ngmênê Chóó Lémi u ngîma u pi chóó daapîdoo kmîmî, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó, Epîlaham Chóó Lémi ka dpîmo a kêlîmî, pi mb:aa ngê u ngwo u kwo a pyodo. *

4 Dpodo pyu ngê u pywuu dpò ngee, u kada pini ngê u kwo daawa vyi, Ala a módó yeedeyeede nga yed:a kê. Chóó Lémi ngê módó yeedeyeede n:ii Epîlaham ka y:ângo, doo u dpodo u pywuu.

5 Pini n:ii ngê a tpapê, apu, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu u cháâcháâ ngê nî dêê wo, ngmênê Chóó Lémi ka anî kêlîmî, a dono u kuwó paa kée téne, yi pini Chóó Lémi ngê wa ngee, u kêlîmî u l:êê dîy:o u dono wa ghêê té.

6 King Dépidi ngê vyîlo yinté pini u kópu yi d:êê ngê, apê,

7-8 Pini n:ii u dono Chóó Lémi ngê u kuwó dpî kée té,

mêd:uuwodê ngî té,

myedaa nuw:onuwo too,

yi pini u gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu. *

9 A tîdê mbwó yoo. Yi kópu daa yoo ngmidi yi kópu, daa yélini yi mo Chóó Lémi u l:ii yi too pee p:uu a t:a, ngmênê kn:aa yéli mye yi k:ii. Kópuni d:a d:êê, yi kópu nmye mênîné tpapê, Epîlaham Chóó Lémi ka dpîmo kêlîmî, Chóó Lémi ngê ala módó

* 4:2-3: Gen 15:6; Nkal 3:6; Njems 2:23   * 4:7-8: Psalm 32:1-2

yedeyeede u ngwo u kwo y:ângo, kwo, Dyââpe m̄:uu daa t:a.

¹⁰ A tîdê mbwó yoo, ala kópu dmyinê nuw:onuw:o. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê yi kópu Epîlaham ka a vyu, lukwe, Chóó Lémi u l:ii yi ngwo Epîlaham u too pee p:uu doo a ya, ó dêpwo a ya? A tîdê mbwó yoo, yi ngwo dêpwo a ya.

¹¹ Chóó Lémi ngê Epîlaham u kêlîmî mwiyé módu, u nkwo u kwo vyu, kwo, Dyââpe m̄:uu daa t:a, yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u l:ii Epîlaham p:uu u nkwo kele. Dyââpe pwapî kn:ââ Epîlaham ngê a chópu, ala ngwo yélini ye Chóó Lémi ngê a tpapê, yipu, A ka kêlîmî u l:êê dîy:o, dyââpe nmyi p:uu daa t:a, k:omo tpile yi yéli yi too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii daa t:a, ngmênê na a ka yi yéli yi kn:ââ mye Epîlaham.

¹² Epîlaham mye Nju tpémi yi kn:ââ, n:ii dé yi too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii a t:a, ngmênê Nju tpémi yi vy:o yoo ngma a kwo, yi yéli yi kn:ââ njini Epîlaham, mu kópu u dîy:o Epîlaham Chóó Lémi ka ntee dpîmo a kêlîmî, yi yéli yinté u kwo mye kêlîmî té. Epîlaham Chóó Lémi ka yinté mwiyé dpîmo a kêlîmî, kuwó Chóó Lémi u l:ii too pee p:uu u ngwo kele.

Epîlaham Chóó Lémi u ndêndê kópu dyuu ka u ngwo kêlîmî mbê wo

¹³ Chóó Lémi ngê ala ndêndê kópu Epîlaham ka a vyu, kwo, Dyámê ghi yintómu, nyoo knî yi k:ii nmyi dyámê ghi ngê wa pyaa dmi. Daa dêêpî kópu dyuu cháâcháâ u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê yi ndêndê kópu dyuu Epîlaham ka a vyu, ngmênê Epîlaham Chóó Lémi ka doo kêlîmî, yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo pyodo.

14 Yi dyámê ghi u l:êê dîy:o Epîlaham wodoo dpodo, dêêpî kópu yintómu wodoo cháâcháâ dé, ye Chóó Lémi ngê módó daapî yeede ngê, Epîlaham u kêlîmî Chóó Lémi ka k:omo tpile ngê pî pyodo. Nmo my:oo ntee dé, kópuni Chóó Lémi ngê módó nmo wa a kê, doo u ntââ dpodo ngê daanmî pwila. *

15 U yi nmo adî kwo, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e nmî châpu, ya mb:aa u ngwo u kwo nmî pwila, ngmênê wanmî dêê dmi, nmî kpadakpada anmo pyw:oo, mu kópu u dîy:o doo u ntââ pi ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e d:uudpî châpu. Dêêpî kópu dyuu wodaa kwo, ye pi ngê daapê vyi, Dono kópu ngmêchi d:uu. *

16 Chóó Lémi ngê nmî kêlîmî mbêmê u módó yeedeyeede nmo wa a kê, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, Epîlaham u yoo yintómu knî ye nî y:oo, daa Nju tpémi yi mo, ngmênê kn:aa yéli mye yi k:ii, Epîlaham u kêlîmî a ka ntoo, yi yéli yi kêlîmî mye yintoo. A tîdê mbwó yoo, nmo yintómu Epîlaham mu ngmîdi nmî kn:ââ.

17 Chóó Lémi ngê nmo yintómu nmî kn:ââ ngê pyódu ngê. Yinté kópu puku yedê mye tóó, Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kwo, Yoo yilî yi kn:ââ ngê dî pyódu ngi. Epîlaham Chóó Lémi ka dpodombiy:e doo kêlîmî, u gha vy:o apê, K:omo tpile a kpâm Sela k:ii nyi vy:ene knopwo, daa kêmakêma nye pwopwo mo, ngmênê Chóó Lémi ngê u ntââ ngê wa pyódu nyo, tp:ee u ngwo angmênyi tpyé. Apê, Chóó Lémi ngê tpileni p:uu wa vyi, Yi tpile taa we, yed:oo yi tpile ndêndê ngê wa t:aa. *

* 4:14: Nkal 3:18 * 4:15: Lóma 5:13 * 4:17: Gen 17:5

18 K:omo tpile u kpâm Sela k:ii yi tp:ee daa tpyé ngópu, ngmênê yi kópu p:uu Chóó Lémi ka dpodom-biy:e doo kélímî, yoo yilî yi kn:ââ ngê u ngwo pyodo. Puku yedê alanté mye tóó, kwo, Nyoo yilî ngê wa pyódu, mbóó p:uu pudu yilî ntee, yinté. *

19 K:omo tpile daa kêmakêma Epîlaham ngê u m:ââ yono y:a ngê doo pyépi, u pââ myedê mtiti wo, u kpâm Sela doo u ntââ tp:ee daapî tpyó, ngmênê u kélímî tédê ngê daa pyodo. *

20 Chóó Lémi ngê kópuni u kwo a vyu, yi kópu ka u kélímî tédê ngê daa pyodo, ngmênê u kélímî ndîi ngê u kwo mê pyodo, u l:êê dîy:o Chóó Lémi modoo chaa kîgha.

21 U nuw:o k:oo apê, Chóó Lémi u wêdêwêdê u ntââ, yi kópu daawa téd:a, ndêndê ngê wa d:uu.

22 Yi kélímî u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê ala módó yeedeyeede u ngwo u kwo y:ângo, kwo, Dyââpe m:uu daa t:a. *

23-24 Yi kópu dyuu daa Epîlaham u mo u l:êê dîy:o d:êê ngópu, ngmênê nmî l:êê dîy:o mye d:êê ngópu, yélini Chóó Lémi ka nmo kélímî té, pini n:ii ngê nmî Lémi Yesu a pyidu ngê. *

25 Chóó Lémi ngê Yesu nmo a dy:ââ ngê, nmî dono knî yi l:êê dîy:o pwene. Nmî yikî dmi u pwo ghay wo, pi mb:aa ngê u ngwo nmî pyaa dniye, wod:oo Chóó Lémi ngê Tp:oo mêtê pyidu ngê.

5

Yesu ngê Chóó Lémi ka u ngwo a kââdî nmoo

---

* **4:18:** Gen 15:5   * **4:19:** Gen 17:17   * **4:22:** Gen 15:6

* **4:23-24:** Lóma 15:4

¹ Nmî Lémi Yesu Kédisu ka nmo kêlîmî té, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo nmî pyaa dniye. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u k:ii numo p:uu dpînê d:uu té. *

² Yesu Kédisu ngê keñe nmo yinê kpêmî ngê, Chóó Lémi u yoo vy:o u ngwo nmî ghê dniye, Chóó Lémi nmo u ngwo wunê vyyuwo. Nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê a tóó, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, mu dini ghi ngê Chóó Lémi ntee pini ngê anmî pyaa dmi.

³ Kópu m:uu ala. K:omo tpile dono kópu nmo wadnyi pyodopyodo, ngmênê nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê amyednyi ya, mu kópu u dîy:o dono u vyîmî pyu ndîî ngê u ngwo anmî pyaa dmi. *

⁴ Yi dono anmo a vyîmî knomomê, ye Chóó Lémi ngê nmo wa vyi, Nmyo mb:aamb:aa dé. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî lama dpî yââ, nipi, Chóó Lémi ngê daawa mb:ii nmo.

⁵ Yi kópu nmî lama ka tóó, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê chóó u Ghê Dmi nmo a dy:ââ ngê, nmî mênê yaa wo, u ngwo nmo a vyyu, apê, Nmyi nuu ghi dmi a nódó a tóó.

⁶ Dini ghi n:ii ngê dono ngê nmee a ya, doo u ntââ nmî chóochóó daap:oo ngee nmo. Chóó Lémi ngê wéni n:ii a ngmîdi ngê, yi wéni ngê Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, nmî l:êê dîy:o u ngwo pwene.

⁷ Dyámê pee u l:êê dîy:o wanyi vyi, anye, U ntââ l:êê tédê wanî pw:onu, ngmênê k:omo tpile m̄yipe pi mb:aa, myedaanyi vyi, A pyipe u l:êê dîy:o n:aa pwopwo.

---

* 5:1: Lóma 3:24   * 5:3: Njems 1:2-3

⁸ Ngmênê dini ghi n:ii ngê daa yoo mb:aa ngê nmee a kwo, Yesu Kédisu ngê yi kópu vyílo yi d:uu ngê, nmî l:êê díy:o pwene, ala kópu u ngwo nmo w:ee ngê, nmîmo, Nmî nuu ghi dmi Chóó Lémi nódo ndêndê ngê a tóó. *

⁹ U pwopwo u l:êê díy:o, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dniye. Yi kópu u l:êê díy:o nmî lama ka tóó, Yesu ngê nmî kpadakpada tédê ndêndê ngê wa dyé nmo. *

¹⁰ Chóó Lémi u k:ii noko nmee diya, ngmênê chóó Tp:oo u pwopwo u l:êê díy:o, u kwo a kââdí nmo. Ndêndê ngê yinê wa ngee nmo, Yesu u ghê kamî nmî mênê adí ya, mu kópu u díy:o nmo Chóó Lémi u pyipe yoo. *

¹¹ Kópu m:uu a tóó, Chóó Lémi ngê nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê a pyódu ngê, mu kópu u díy:o nmî Lémi Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, Chóó Lémi ka yinê a kââdí nmo.

Adam pini dê nmî Lémi Yesu Kédisu

¹² Pi ngmidi ngê dyámê mbêmê dono u kn:ââ a chópu, pwopwo u kn:ââ yinê mye chópu. Ala ngwo nmo yintómu pwopwo u yoo, mu kópu u díy:o dono nmo d:uud:uu ngê. *

¹³⁻¹⁴ Kn:ââ Adam u dye ghi ngê, nkoo Mósisi ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu mî d:êê ngê, yi ngwo dyámê mbêmê dono modoo ya. Doo u ntââ pwopwo u wépi daapî pwaa ngópu. Chóó Lémi ngê Adam ka kópuni a vyyu, yi kópu Adam ngê daa nyongo, dono d:uu ngê, u kuwó dini ghi ngê yed:oo

---

* **5:8:** Njon 3:16; 1 Njon 4:10   * **5:9:** Epeso 1:7   * **5:10:** Kílosa 1:22   * **5:12:** Gen 3:6; Lóma 6:23

pwene. Chóó Lémi ngê yélini ye kópu daa vyu, mye pw:oo dniye. Yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê u dêêpî kópu dyuu pi ka ghêlí daa vyu, yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê yi dono dêdpîmo a kpââ.

Adam ntee doo a ya, Yesu yinté myedoo a ya, mu kópu u dîy:o pi ngmidi u wââ pi yilí yi p:uu kee wo. Adam mu ngmidi ngê knâpwo kalê nmoo, Yesu mu ngmidi nmî Mbwámê ngê mê pyodo. *

¹⁵ Ngmênê Adam pini dê Yesu yi dpodo dê u mo u mo dê. Chóó Lémi u módó yeedeyeede daa Adam u dono ntee tpile. K:omo tpile pi ngmidi ngê dono kn:ââ a chópu, pwopwo kn:ââ myedé chópu, ngmênê Yesu Kédisu mu ngmidi ngê ndîi kópu ngmê nmo yiné a núwo, Chóó Lémi u módó yeedeyeede nmî yilí nmo a kpo.

¹⁶ Adam ngê dono mu ngmidi d:uu ngê, dono kn:ââ u ngwo a chópu, wod:oo Chóó Lémi ngê kpadakpada u yoo ngê pyódu nmoo. Ngmênê Yesu Kédisu u l:êê dîy:o, k:omo tpile dono yilí nmî d:uu ngê, Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede mbêmê yi dono yilí mê chedê ngê.

¹⁷ K:omo tpile pi mu ngmidi u dono u l:êê dîy:o pwopwo u pi ndîi ngê pyodo, doo u ntââ pi ngê u wépi daawa puwâ, ngmênê nmî Lémi Yesu Kédisu ngê kópu ndîi ngmê d:uu ngê. Chóó Lémi ngê pini n:i ka u módó yeedeyeede wa y:oo, Yesu Kédisu u l:êê dîy:o pi mb:aa ngê u kwo wa pyódu, yi pini ka ghê kamí wa y:oo, u pi ndîi ngê wamye pyódu.

¹⁸ Nmî kn:ââ ngê u dono mbêmê ntee knâpwo kalê nmoo, kpadakpada u yoo ngê u ngwo nmî pyaa dniye, nmî Mbwámê ngê u kópu mb:aa

* **5:13-14:** 1 Kódin 15:21-22

mbêmê nmî tpyuu u maa yinté a yó, nmî ghê kamî u maa yinté myedê yó. *

¹⁹ Nmî kn:ââ ngê Chóó Lémi u dnye a vyâ, yoo dono ngê u ngwo pyódu nmoo. Nmî Mbwámê ngê Chóó Lémi u dnye mb:aamb:aa ngê a nyongo, yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo anmî pyaa dmi.

²⁰ Chóó Lémi ngê u dêêpî kópu dyuu nmo a kpo, mu kópu u dîy:o apê, Yi lama paa yaa we, Ala nmo dono dé. Pini n:ii ngê ala kópu wa vyi, A dono ndîi, ala kópu amye vyi, Chóó Lémi u módó yeedeyeede a ka mye ndîi, a dono u kuwó myaa kée té.

²¹ Dono ngê ntee dpîmo mbêpê kîgha nmo, u l:êê dîy:o pwopwo nmî vy:o a tóó, Chóó Lémi u módó yeedeyeede ngê ala ngwo yinté mye mbêpê kîgha nmo. Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê yinê pyódu nmoo, ghê kamî nmo amyedê kê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

6

Yesu u k:ii nipi pwopwo

¹ A ka anmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, dono yilî anmî d:uud:uu, Chóó Lémi u módó yeedeyeede ndîi ngê u ngwo nmo paa pyaa we?

² Nmyenê, Kêle, yinté daa tóó. Nuw:o dono ka nmî pw:oo dniye, doo u ntââ mēdaadî mbêpê kîgha nmo.

³ Ala kópu nmyi lama a yaa we, Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu u pi ngê mbwaa paa a kmênê nmoo, u pwopwo ka u ngwo a kââdî nmoo.

---

* **5:18:** 1 Kódin 15:22   * **5:21:** Lóma 6:23

⁴ Yi ngwo Yesu u k:ii nipi nmî pw:oo dniye, u k:ii mye kmênê nmoo. Nmî Mî ngê u wêdêwêdê mbêmê Yesu Kédisu ntee a pyidu ngê, ghê kamî yinté nmo amyedê kê. Nuw:o kamî ngê dye ghi yintómu choo mbêpê kîgha nmo. *

⁵ Yesu u k:ii nmo kâadî ngê, ntee pwene, yinté my:oo pw:oo dniye. Daawa kéé nmo, ntee a pii wo, yinté amyino pii dmi.

⁶ Pini n:ii Yesu u yoo vy:o dpî ghê, yi pini ngê ala kópu dpî vyi, dpo, Na a ka a nuw:o mbwee Yesu u kîdosi ñedê mye t:ee ngópu, y:i mye pwene, Chóó Lémi ngê u yi a kwo, Yi nuw:o dono pw:oo dniye, nuw:o dono ngê mēdaadî mbêpê kîgha dé. *

⁷ Dini ghi n:ii ngê pi dpî pw:onu, u dono yilí dyámê mbêmê dpo kuwo.

⁸ Yesu u k:ii nmî pw:oo dniye, yi kópu u l:êê dîy:o u k:ii anmî ya.

⁹ Nmî lama ka tóó, Yesu ka a pii wo, mēdaawa pw:onu. Pwopwo wa dîpî, mēdaawa ñuw:o. *

¹⁰ Yesu ng:êêntómu pwene, dono mēdaamowa a pyw:oo. Chóó Lémi k:ii nipi a tóó mo, chedê ngê daawa pyódu. *

¹¹ Alanté dmyinê nuw:o, dono ka nmî pw:oo dniye, mēdaadî mbêpê kîgha nmo, Yesu Kédisu u k:ii nmo kâadî ngê, Chóó Lémi ngê wunê mbêpê kîgha nmo. *

¹² Ala dini ghi ngê nuw:o dono ngê kîmê mbêpê kîgha nmyo, nmyi chóó nmyi nuw:o dono dpî kéé tóó.

---

* **6:4:** Kîlosa 2:12   * **6:6:** Nkal 5:24   * **6:9:** Tpyuu 1:18   * **6:10:**
1 Pita 3:18   * **6:11:** 1 Pita 2:24

13 Nmyi nuw:o dmi nuw:o dono p:uu kîmê kwo, nmyi yi dmi dono u maa p:uu nangmê kââ, nmyi kêê dmi dono p:uu nangmê yé, ngmênê nmyi chóochóó ndêndê ngê Chóó Lémi ka dpî y:ee tóó, kópu mb:aa u ngwo dmyinê d:uud:uu dé, mu kópu u dîy:o pwopwo vy:o yinê a y:ee nmyoo, ghê kamî nmye yinê myedê kpo.

14 Ala kópu ndê kópu. Dono ngê daadí mbêpê kîgha nmyo, mu kópu u dîy:o daa dêêpî kópu dyuu ngê a wêdêwêdê kîgha nmyo, ngmênê Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede mbêmê yinê a wêdêwêdê kîgha nmyo.

Dpodo pyu yoo yi danêmbum

15 A ka anmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, dono ngmanmî d:uu, mu kópu u dîy:o daa dêêpî kópu dyuu p:uu nmî nuw:o dmi a wee, ngmênê Chóó Lémi u módó yeedeyeede p:uu nmî nuw:o dmi a wee, nmî dono yilí yintómu u kuwó wa kée té, mêdaawa a ngî té? Nmyenê, Apuu! Yinté daa tóó.
*

16 Ala kópu ndêndê ngê nmyi lama ka tóó, pini n:ii p:uu nmye dpodo té, yi pini ngê yinê adî dpodo kîgha nmyo. Dono p:uu anmyi dpodo, ye pwopwo anmyinê pyw:ee ngmê. Chóó Lémi p:uu anmyi dpodo, u dnye ka mb:aamb:aa ngê anmyi ng:aa, ye pi mb:aa ngê u ngwo anmyi pyaa dmi. *

17 Chóó Lémi kwunokwuno koo, mu kópu u dîy:o k:omo tpile dono p:uu wunê mwiyé nmyee a dpodo, ngmênê dono p:uu dpodo nmyinê kuwo ngópu, Yesu u kópu n:ii nmyi ny:ee tumo, yi kópu dyuu d:ud:umbiy:e nmye chââchââ ngmê.

* 6:15: Lóma 6:1   * 6:16: Njon 8:34

18 Nyââ, Yesu ngê dono kwulo a pwaa nmyoo, dpodo mb:aa p:uu dpodo kalê nmyoo. *

19 (Dyimê pywuu nmye yed:a kê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi p:uu kópu dé yi wopwe nmye dpodo ndîi, módó daanmyinê w:ee t:oo.) Wunê dono u dpodo pyu ngê nmyi pyaa dniye, p:uu nmyee a dpodo, até dono kópu yilí nmyee a d:uud:uu, kópu dpîp:engmê kuwa kalê ngópu. Ala ngwo pi mb:aa u dpodo pyu ngê pyaa dmyeno, u nuu u kópu yidmyinê d:uud:uu dé, ntee a tóó, yinté yinê a pyépi nmyo.

20 Dini ghi n:ii ngê dono u dpodo pyu ngê nmyee a ya, mb:aamb:aa p:uu dênmyee a mbêpê.

21 Dono u yi woo n:ii nmyi ntówo tumo, yi yini kîgha ló dé, pwopwo u tpile dé. Yi kópu yilí ala ngwo nmyinê nmye mywenemywene u kópu dé.
*

22 Yesu ngê dono kwulo a pwaa nmyoo, Chóó Lémi u dpodo pyu ngê pyódu nmyoo, Chóó Lémi ntee pini ngê mye pyépi nmyo, ghê kamî u ngwo anmyinê pyw:ee ngmê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

23 Pini n:ii dono p:uu a dpodo, pwopwo u ngwo wunê kmênêkmênê, ngmênê Chóó Lémi ngê nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii nipi wunê kââdîkââdí nmo, u módó yeedeyeede mbêmê ghê kamî nmo wunê kuwo ngê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

7

Yéyéyé u dyimê pywuu

---

* 6:18: Njon 8:36   * 6:21: Lóma 7:5   * 6:23: Lóma 5:12,15

¹ A tîdê mbwó yoo, ala kópu u wopwe ngê daanmyi dêê dmi, mu kópu u dîy:o dêêpî kópu dyuu nmyi lama a kwo.

²⁻³ Dyimê pywuu nmye ngmênîné kuwo. Dêêpî kópu dyuu ngê pi cha dpo kââdî dê, u dî pwopwo anyi wunê too. Yepe ngê u moo wa a kuwo, kn:aa pini ka amî lê, ye daa yéyéé u kópu ayi d:uu, ngmênê mââ ti u kópu ayi d:uu. Ngmênê u moo mwiyé dpî pw:oo knomomê, ye yéyéé u dêêpî kópu yi pyópu p:uu u ngwo dpo pywáí, módó pyââ ngê moo pyódu, u ntââ amê yéé, mêdaa mââ ti u kópu yu d:uu.

⁴ A tîdê mbwó yoo, nmyo mye ntee dé. Mósisi u dêêpî kópu dyuu ka nmyi pw:oo dniye, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u k:ii nipi nmyi pw:oo dniye. Yi kópu u l:êê dîy:o Mósisi u dêêpî kópu dyuu ngê daamodî mbêpê kîgha nmyo. Yesu Kédisu dini ghi n:ii ngê a pii wo, u yoo ngê u ngwo pyódu nmo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Kópu mb:aa yilî dny:oo d:uud:uu dé, M:aa u pi ndîî ngê paa pyaa we. *

⁵ Dini ghi n:ii ngê nuw:o mbwee p:uu nmee a mbêpê, dêêpî kópu dyuu ngê kwódu yé u kópu nmî nuwo yiné kalé too. K:omo tpile pwopwo u kópu dé, ngmênê u yi nmo doo kwo, Yi kópu nmî d:uu té. *

⁶ Ngmênê ala ngwo dêêpî kópu dyuu nmî p:uu da pywáí, mu kópu u dîy:o tpileni ngê doo tpyé nmo, yi tpile ka nmî pw:oo dniye. Mósisi ngê wunê kópu dyuu n:ii a d:êê ngê, daa yi kópu dyuu ngê a mbêpê kîgha nmo, ngmênê kópu kamî, Chóó Lémi u Ghê

---

* **7:4:** Lóma 6:2,11; Nkal 2:19   * **7:5:** Lóma 6:21

Dmi ngê yinë a mbêpê kîgha nmo. *

Nuw:o dono pini dê dêêpî kópu dyuu

⁷ A ka wanmyinë póo dmi, a ka nye, Lukwe, dêêpî kópu dyuu lónté tpile, dono? Nmyenê, Kêle, ngmênê dêêpî kópu dyuu ngê dono a ka yinë a kêma ngê. Dêêpî kópu dyuu ngê wodaa vyu, Kn:aa pini u tpile u yi nga kîngmê kwo, ye yi kópu a lama daapê tóó. *

⁸ Dêêpî kópu dyuu mbêmê nuw:o dono ngê dóo noo, u ngwo noo nuw:o dono, kn:aa pini u tpile dé yi yi dmi a nga u ngwo dpîmo kwo. Dêêpî kópu dyuu wodaa kwo, ye nuw:o dono paa dîpî.

⁹ Dêêpî kópu dyuu a lama ghêlî daa yaa wo, a ghê doo ya, ngmênê dini ghi n:ii ngê dêêpî kópu dyuu nî nyongo, nuw:o dono a gha vy:o wêdêwêdê ngê pyodo, u ngwo nî pwene. *

¹⁰⁻¹¹ K:omo tpile Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Dêêpî kópu dyuu ngê ghê ye mê y:ee ngê, ngmênê pwopwo u ngwo nê pyw:ângo, mu kópu u dîy:o dêêpî kópu dyuu mbêmê nuw:o dono ngê dóo noo, u ngwo vya noo.

¹² A tîdê mbwó yoo, dyimê pywuu nmye ngmênîné kuwo. Pi ngê tuu angma a ngî, pi u ngwo angmê vy:a, ye daanmî vyî, Tuu dono. Kêle, tuu dpodo u tpile, nuw:o u mênê daa tóó. Tpile mb:aa. Pini n:ii ngê u mbwó dpî vy:a, yi pini dono. K:omo tpile Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa, ngmênê nuw:o dono ngê a ngî too, u ngwo vya noo. *

---

* **7:6:** Lóma 8:2; 6:4 * **7:7:** Ex 20:17 * **7:9:** Njems 1:15 * **7:12:** 1 Tim 1:8

13 A ka wanmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu mb:aa ngê vya nyoo? Nmyenê, Kêle, ngmênê nuw:o dono ngê p:ee vya noo. Nuw:o dono ngê yi dêêpî kópu dyuu mb:aa ngma a ngêêdí, tuu ntee tpile ngê pyódu ngê, u ngwo vya noo, u ngwo nê w:ee ngê, nê, Nuw:o dono u mênê mb:aamb:aa daa tóó mo daa tóó.

Pi u tpiipi

14 Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi ngê dêêpî kópu dyuu nmo yinê a kpo, ngmênê a chóó a wêdêwêdê mbêmê yi dêêpî kópu dyuu u chââchââ ngê n:aa dîpedîpe yédi, mu kópu u dîy:o nê dono p:uu dpodo pyu, yinê a mbêpê kîgha noo.

15 Kópuni n:aa d:uud:uu too, dênîné wopwe too, mu kópu u dîy:o, u ya a nga a kwo, kópu mb:aa yinî d:uud:uu dé, ngmênê dîné d:uud:uu too. Kópuni a ka dono dé, vyîlo yi kópu yinî d:uud:uu too.

16 Tpéé kópu tpapê ngê nê w:ee ngê, nê, Dêêpî kópu dyuu a ka yi mb:aamb:aa.

17 Yi kópu u l:êê dîy:o nê kuu, dono kópu a chóó dîné d:uud:uu too, ngmênê nuw:o dono n:ii a gha vy:o a tóó, yinê wunê tpyuu noo.

18 A lama ka tóó, a chóó a mênê kópu mb:aa daangma a tóó. K:omo tpile u ya a nga a kwo yédi, Kópu mb:aa nî d:uud:uu dé, ngmênê n:aa dîpedîpe yédi, dîné d:uud:uu too, a yi dê dnyinté ghiye a m:ii mo, a kêê dê dono p:uu a dpodo mo.

19 Kópu mb:aa n:ii u ya a nga a kwo yédi, Nî d:uu, yi kópu d:uuw:ee d:uu. Kópu dono n:ii u ya a nga daa kwo yédi, Nî d:uu, yi kópu vyîlo yinî d:uud:uu ngê.

²⁰ Yi kópu u l:êê dîy:o na a ka a nuw:o daa a tpiipi, ngmênê nuw:o dono n:ii a mênê a tóó, yinê wunê tpyuu noo.

²¹ A tîdê mbwó yoo, alanté a tóó. Dini ghi n:ii ngê u ya a nga adî kwo, Kópu mb:aa ngmênî d:uu, ngmênê nuw:o dono a nkîgh:ê a ya yédi.

²²⁻²³ Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu a nuu u kópu dyuu, ngmênê kn:aa lémi ghi a mênê ngma a dpodo yédi, a nuw:o p:uu a d:uu yédi, dono p:uu dpodo pyu ngê yinê a pyépi noo. *

²⁴⁻²⁵ A nuw:o mu ngmîdi ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu yinê a châachââ ngê, ngmênê a chóó a wêdêwêdê ngê doo u ntââ kópu mb:aa daanî d:uu, a yi dê dnyinté ghiye a mo, a kêê dê dono p:uu a dpodo mo. Nuw:o dono ngê dono u maa p:uu wunê tpyuu noo, máádini u dî pwopwo. Yi kópu ngê a gha dê dyênê, a p:uu nanê wa a pywálî? Mw:ââkó Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu ngê yinê wa a pywálî. *

8

Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono vyápê

¹ Yélini Yesu Kédisu u k:ii a kâadî dniye, yi yéli Chóó Lémi ngê daawa kpada.

² U Ghê Dmi u wêdêwêdê mbêmê Yesu ka yinê a kâadî nmoo, ghê kamî nmo yinê myedê kpo, pwopwo pini dê dono ye yinê mye w:êê nmoo.

³ Mósisi u dêêpî kópu dyuu dêê wo, mb:aamb:aa ngê daa pyódu nmoo, mu kópu u dîy:o dp:oo nuw:o pyu mb:aa dé. Chóó Lémi ngê chóó tp:oo nmo a

* **7:22-23:** Nkal 5:17; Njems 4:1; 1 Pita 2:11   * **7:24-25:** 1 Kódin 15:57

dy:ââ ngê, nmo ntee pini ngê pyodo. Nmî l:êê dîy:o nmî dono ñedê kele, Chóó Lémi ngê dono u ngwo ndyíko ngê.

⁴ Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u ntââ ngê wunê pyépi nmoo, kópuni Chóó Lémi ngê u yi a kwo, yi kópu yinmo d:uud:uu too. Daa nmî chóó nmî wêdêwêdê mbêmê nmo m:ii té, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê nmo m:ii té, u dêêpî kópu dyuu u ngwo nmo cháâcháâ too. *

⁵ Yélini Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono a vyápê té, Chóó Lémi u nuu u kópu ye d:uud:uu t:oo, ngmênê yélini yi chóó yi nuw:o mbwee u pono a vyápê té, daa Chóó Lémi u nuu u kópu ye d:uud:uu t:oo.

⁶ Yélini yi chóó yi nuw:o u pono a vyápê té, ghê kamî yi mênê daa tóó, myedaawa a pyw:ee ngmê. Yélini Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono a vyápê té, ghê kamî wunê da pyw:ee ngmê, Chóó Lémi u k:ii noko mb:aamb:aa ngê a pyede. *

⁷ Pini n:ii chóó u nuw:o u pono a vyápê yédi, yi pini Chóó Lémi p:uu a d:uu yédi, u dêêpî kópu dyuu daa cháâcháâ ngê, mu kópu u dîy:o yi pini dpî dîpî.

⁸ Doo u ntââ yi pini ngê Chóó Lémi u nuu u kópu daangmêwa d:uu.

⁹ A tídê mbwó yoo, ngmênê dp:ee yinté yéli. Mumdoó Chóó Lémi u Ghê Dmi ndêndê ngê nmyi mênê a tóó, ye u pono nmye vyápê nyédi, nmyi chóó nmyi nuw:o mbwee u pono dp:ee vyápê nyédi. N:ii u mênê Yesu Kédisu u Ghê Dmi daa tóó, yi pini doo u yoo vy:o pini ngmê. *

¹⁰⁻¹¹ K:omo tpile dono ngê nt:ââ nmyoo, doo u

* **8:4:** Nkal 5:16,25

* **8:6:** Lóma 6:21; Nkal 6:8

* **8:9:** 1 Kódin

3:16; 12:3

ntâa nmyi chóó kópu mb:aa u ngwo daangmanmyi d:uu ngmê, ngmênê Yesu Kédisu nmyi gha vy:o a tóó, u Ghê Dmi ngê mêtê pyidu nmyoo, a wêdêwêdê kîgha nmyoo, mu kópu u díy:o Yesu ngê Chóó Lémi ka a kâadî nmyoo. Chóó Lémi ngê Yesu Kédisu a pyidu ngê. U Ghê Dmi vyílo nmyi mênê ye tóó, yinê a wêdêwêdê kîgha nmyoo.

¹² A tîdê mbwó yoo, nmyi nuw:o mbwee u wépi dmyinê pwapî dé.

¹³ Nmyi nuw:o mbwee u pono anmyi vyápê, ye wanmyi pw:oo dmi. Chóó Lémi u Ghê Dmi ka anmyi ng:aa, nmyi nuw:o mbwee u kópu dono u ngwo anmyi kée t:oo, ye ghê kamî wanmyinê pyw:ee ngmê. *

¹⁴ Yélini Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono a vyápê té, yi yéli Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mâa yoo.

¹⁵ Wunê daa dnyinté nmyimo a nkîngê. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinté nkîngê têtê daawa diyédiyé kalê nmyo. Kêlé. Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mâa ngê yinê pyódu nmyoo, Chóó Lémi ka u ngwo nmo tpapê ngê, kwonmîmo, M:aa. *

¹⁶ A tîdê mbwó yoo, nmî lama ka tóó, nmo Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mâa yoo. U Ghê Dmi k:ii nmî ghê dmi knî y:oo yi kópu a tpapê ngópu. *

¹⁷ Yesu u tîdê mbwó ngê nmî pyaa dniye, pi knî y:oo Yesu Kédisu u l:êê díy:o dono nmo wa d:uu knomomê, yi dono u mgínî anmo vyîmî knomomê, ye Yesu u k:ii mb:aamb:aa ngê wanmîn:aa ya, Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede nmo wa a kê. *

---

* **8:13:** Nkal 6:8   * **8:15:** 2 Tim 1:7; Nkal 4:5-6   * **8:16:** 2 Kódin 1:22   * **8:17:** Nkal 4:7; Tpyuu 21:7

Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê kópuni wa d:uu

¹⁸ Ala dini ghi ngê dononi u mgîní nmo vyîmî, yi mgîní vyîmî daa ndîi. Ala ndîi kópu, mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê ngmênê ntee pini ngê amî pyódu nmo. *

¹⁹⁻²² K:omo tpile Chóó Lémi ngê tpile yintómu mb:aamb:aa ngê a l:âmo ngê, ngmênê nmî kn:ââ u dono u dîy:o tpile yilî yintómu a dyênê dniye, ala ngwo a l:êê nyédi, a wélîlî mgîní vyîmî nyédi, a pwopwo nyédi, myoo mg:eme dmi. Ngmênê mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê yi dono wa chedê, tpile yilî yintómu kamî ngê amî pyódu té, tp:oo módó tp:oo mââ knî yi k:ii noko mb:aamb:aa ngê adnyin:aa ya. Mbwili ntee a mgîní vyîmî yédi, tpile yintómu yinté a mgîní vyîmî té, u yi y:e a kwo, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo anmî m:uu té, yi wéni límîlímî ngê dyimê we, Chóó Lémi ngê tpile yilî yintómu kamî ngê u ngwo paa pyódu téne. *

²³ Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi nmo a kpo, ngmênê u módó yeedeyede nmo doongê chedê ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî gha vy:o nmo mgîní vyîmî té, u dî, Chóó Lémi ngê u dpodo amî chedê, nmî chóochóó nmî pââ dmi kamî ngê amê pyódu té, tp:oo módó tp:oo mââ ngê anmîn:aa ya. *

²⁴ Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi ngê yi dpodo wa chedê, ngmênê yi kópu dp:ongê módu. Yi kópu w:oo módu, Chóó Lémi ka daapono nuw:o té.

²⁵ K:omo tpile yi kópu dp:ongê módu, ngmênê yi kópu nmo t:âât:ââ, nmînê vyîmî.

* **8:18:** 2 Kódin 4:17 * **8:19-22:** Gen 3:17-19; 2 Pita 3:13; Tpyuu

21:1-5 * **8:23:** 2 Kódin 5:2-4

²⁶ Nmî lama daa tóó, Chóó Lémi ka lónté anmî ngêpê, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinê a ngêêpî nmoo. Kópu ndîi n:iî nmî mênê a tóó, u tpaê ngê doo u ntââ, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Chóó Lémi ka yinê dpî vyi, nmî l:êê díy:o a ngêpê yédi.

²⁷ Chóó Lémi nmî gha vy:o wunê vwuwo, u Ghê Dmi kópuni p:uu a nuw:o, yi kópu u lama mye tóó. Kópuni Chóó Lémi ngê u yi a kwo yédi, a yoo ye ní y:oo, u Ghê Dmi ngê yi kópu nmî l:êê díy:o u kwo a dmyinê ngê.

²⁸ Ala kópu nmî lama a tóó, Chóó Lémi u nuu ghi n:iî dé yi nódo adî ya, yi yéli y:e kópu yilî n:iî wa pyaa dmi, yi yéli yi mb:aamb:aa u l:êê díy:o y:e wa pyaa dmi, mu kópu u díy:o Chóó Lémi ngê ló dini a ngmidi too, yi nuu ghi dmi nódo a tóó. *

²⁹ Chóó Lémi ngê yi yéli ló dini a ngmidi ngê, apê, A tp:ee ntee yéli ngê wanî pyódu té, a tp:ee u tíde mbwó yilî ngê u ngwo paa pyaa we.

³⁰ Yélini Chóó Lémi ngê wunê a ngmidi ngê, nmo yi yéli, ala ngwo nmodê, A pwiyé dmyeno, a yoo vy:o anyi ghê dmyeno, mu kópu u díy:o nmyi dono a kuwó kídî kéé té. Chóó Lémi ntee a tóó, yinté pini ngê a pyépi nmo.

Doo u ntââ kópu ngmê ngê Yesu nódo nmî nuu ghi dmi daawa a ngî

³¹ Chóó Lémi ngê yinê a ngmidi nmoo, chóó u kwo a kâadî nmoo, doo u ntââ pi ngê mēdaawa chámê nmo.

³² Chóó Lémi daa kede wo, daa vwu, A chóó a tp:ee angênté anî y:oo, ngmênê nmo yintómu nmî

---

* **8:28:** Epeso 1:11

kpêê ngê yó. Chóó tp:oo nmo a kpo, tpile yilí u ntââ mbêmê nmo amyedê kê.

³³ Nmo Chóó Lémi u ngmidi ngmê u yoo, pi mb:aa ngê chóó pyódu nmo.

³⁴ Yi kópu u l:êê dîy:o doo u ntââ pi ngê daawa ndyíko nmo. Yesu Kédisu ngê daawa ndyíko nmo, mu kópu u dîy:o nmî l:êê dîy:o vyílo yi pwene, myombó mêtê pii wo, Chóó Lémi u nkígh:ê a tóó, nmî l:êê dîy:o u kwo a ngêpê yédi. *

³⁵ Yesu Kédisu nódo nmî nuu ghi dmi kópu ngmê ngê daawa a ngî. K:omo tpile nmo dómudómu té, ó ndapî nmî ngópu daadî ya, ó pi knî y:oo dono kópu nmo wa d:uu t:oo, amy:oo pw:oo dmi, ngmênê yi kópu knî y:oo Yesu Kédisu nódo nmî nuu ghi dmi daawa a ngî ngmê. *

³⁶ Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê yi dono knî yi l:êê dîy:o ala kópu a d:êê ngê, apê,

Nmî Lémi u l:êê dîy:o pi knî y:oo nmî vyee têtê wo dpî chedê ngmê.

Sipi vyee yinê ye ntee daa ndîi kópu,
yinté lîmîlîmî ngê dpî vya nmo.

³⁷⁻³⁹ Yi kópu knî y:oo Yesu nódo doo u ntââ nmî nuu ghi dmi daawa a ngî ngmê, ngmênê yi vyîmî ngê Yesu u wêdêwêdê ngê a wêdêwêdê kígha nmo. Nyââ, a lama ka tóó, kópu ngmê ngê nódo nmî nuu ghi dmi doo u ntââ daawa a ngî. Pwopwo wa dîpî, dyámê u tpile yilí yintómu wamye dêê dmi, enjel yoo kada pini yoo amye dêê dmi, awêde u kópu dé wa dêê dmi, mââ u kópu dé amye dêê dmi, dyámê u wêdêwêdê yintómu amye dîpî. Yi kópu yintómu knî

---

* **8:34:** 1 Njon 2:1; Hipílu 7:25   * **8:35:** 2 Kódin 4:8-11; Psalm 44:22

y:oo Chóó Lémi nódo nmî nuu ghi dmi daawa a ngî ngmê, mu kópu u dîy:o nmî Lémi Yesu Kédisu nmî Mbwámê ngê pyódo.

9

Nju tpémi yi danêmbum

¹⁻³ A yoo Nju tpémi yi l:êê dîy:o a nuw:o d:ud:umbiy:e dono ngê dê pyódu. Lukwe dîy:o Yesu Kédisu kî mb:ii ngópu? Yesu ngê u nkwo wa mb:ii té. U ya a nga a kwo, Yesu ka nê tpélimbiy:e té, yi Mbwámê ngê u ngwo paa pyaa we. K:omo tpile Chóó Lémi ngê wa mb:ii nê, a d:aa wa a kââdí ngmê, yi kópu a ka mye u ntââ. Ndê kópu yidê vyi, dîni k:omodanê. Yesu Kédisu ngê dî kp:aa, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê myidî kp:aa.

⁴ Nju tpémi Chóó Lémi u ngmidi ngmê u yoo, yepê, Nmye mb:aamb:aa ngê wana a vyuwo, pi nmyi vy:o ngmanê ngmidi, nmyi Mbwámê ngê wanî pyódu. Chóochóó ye a kêma ngê, chóó u kwo myedê kââdí too, u dêêpî kópu dyuu ye mye y:ângo, u kwo ngêpê u kakêmé chóó ye mye chámê ngê.

⁵ Yi kn:ââ yoo yi pi dmi ndîi, Epîlaham ngmê, tp:oo Yisak myomo, u kee Njakóp pyolo. Nju tpémi yi vy:o Chóó Lémi ngê nmî Mbwámê ngma a ngmidi ngê, Yesu Kédisu, pini n:ii mye nmî Yâpwo njini, nmo yintómu yinê a y:enê nmo. U pi ndîi ngê pyépi koo, u chaa kígha chedê ngê daawa pyódu. Ndê kópu yila. *

⁶ Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kwo, Nyoo yilî ngê wa pyódu, yi yéli wanî ngee. Lukwe dîy:o Nju tpémi yilî y:oo nmî Mbwámê mb:ii ngópu? Lukwe, kópuni

* **9:5:** Mát 1:1-2; Njon 1:1

Chóó Lémi ngê a vyu, yi kópu daa ntiye ngê? Kêle, u kópu ndêndê ngê a ntiye ngê, ngmênê daa Nju tpémi yintómu yi ngee too, mu kópu u dîy:o daa Nju tpémi yintómu Chóó Lémi u ngmidi ngmê u yoo.

⁷ Myenté, Epîlaham u yoo vy:o woni knî doo u yoo njini, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kwo, Nyoo njini, daa Yisîmél u yoo, ngmênê Yisak u yoo. *

⁸⁻⁹ K:omo tpile Sela daa tpete u ntââ, ngmênê Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kwo, M:ââ daanîmo kêlí, u ngwo amênê diyé, yed:oo Sela tp:oo mââ wa t:aa. Yi kópu u nt:u kópu alanté, pi cha ntee dpî tpamê knî, tpémini dpî tpyé t:oo, yi tpémi yoo daa Chóó Lémi tp:oo yoo, ngmênê tpémini Chóó Lémi u kópu u l:êê dîy:o dpî t:aa, yini ndêndê ngê tp:oo. *

¹⁰ Epîlaham tp:oo dê y:e kópuni pyodo, yi kópu Yisak tp:oo dê y:e mye pyodo, tpémini mwiyé ta, Chóó Lémi ngê mb:ii ngê, kuwóni yedê ngmidi ngê.

¹¹⁻¹² Dini ghi n:ii ngê yi pye Lípeka u mênê nipi dpîmo a kwo, Chóó Lémi ngê yi pyópu ka kwo, N:ii kada wa t:aa, yini ngê u mbwó u dnye wadí nyêm. Ghêlí daa taa knopwo, kópu mb:aa p:uu kêê daa yé ngópu, kópu dono p:uu kêê myedaa yé ngópu, Chóó Lémi ngê Njakóp u ngwo a ngmidi ngê, ngmênê Yisó mb:ii ngê. Wéni n:ii ngê taa knopwo, Yisó mwiyé ta, Njakóp u kuwó doo a kwo. Dini ghi n:ii ngê kaa knopwo, Njakóp ngê Chóó Lémi u kópu ntiye ngê, Yisó u d:aa a kââdí ngê, pi kaa ngê mê pyodo. Daa yi pini mbwémi yi l:êê ghi dmi mbêmê Chóó Lémi ngê chámê doo, ngmênê chóó u nuw:o

---

* **9:7:** Gen 21:12   * **9:8-9:** Gen 18:14

ngê Njakóp a ngmidi ngê, Yisó mb:ii ngê. *

¹³ Pi ngmê ngê Chóó Lémi u kópu dyuu puku yedê a d:êê ngê, apê, Njakóp u yoo a nuu u yoo, Yisó u yoo daa a nuu u yoo. *

¹⁴ A ka anmyinê póo dmi, a ka nye, Lukwe dîy:o Chóó Lémi ngê Njakóp a ngmidi ngê, Yisó mb:ii ngê? A ka nye, Yinté daa tóó. A tîdê mbwó yoo, Yi kópu dmyongê w:ee ngópu.

¹⁵ Chóó Lémi ngê Mósisi ka kwo, Pi yintómu kpadakpada u yoo, yi dono knî yi l:êê dîy:o, ngmênê n:ii a ka wa ch:anê, yi pini u dono a kuwó wanî kéé té, yed:oo yi pini mêdaanî kpada. *

¹⁶ K:omo tpile pi ngê u yi adî kwo, Chóó Lémi u yoo vy:o ní ghê, kópu mb:aa yilí u l:êê dîy:o adî d:uud:uu, ngmênê doo u ntââ Chóó Lémi u ngmidi ngmê u pi ngê chóó daawa pyódu, ngmênê pini n:ii Chóó Lémi ka wa ch:anê, Chóó Lémi ngê yi pini chóó wa a ngmidi, yi pini u dono yilí u kuwó wa kéé té. *

¹⁷ Chóó Lémi ngê Yichip tpémi yi king Péló ka kwo, Mbii tédê p:aa vya nyoo, ngmênê dípî vya nyoo, mu kópu u dîy:o pi knî y:oo a wêdêwêdê ndîî m:uu paa m:uu y:e. Kwo, K:omo tpile a yoo daanyi kwolo, ngmênê dini ghi n:ii ngê anî kpada ngi, u ngwo wanyi kalê té, dyámê mbêmê tpémi y:oo a pi u ngwo wa ny:ee ngmê. *

¹⁸ A tîdê mbwó yoo, pini n:ii Chóó Lémi ka wa ch:anê, yi pini Chóó Lémi ngê wa ngee. Pini n:ii Chóó Lémi ka wa diy:a, Chóó Lémi ngê yi pini ngópungópu pyu ngê wa pyódu. Yi pini Chóó Lémi

* **9:11-12:** Gen 25:21,23   * **9:13:** Mal 1:2-3   * **9:15:** Ex 33:19

* **9:16:** Epeso 2:8   * **9:17:** Ex 9:16

ka daawa a tpélimbiy:e, Chóó Lémi ngê yi pini u nkwo wa kpada.

Yamî d:ââ u dyimê pywuu

¹⁹ A ka wanmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, Chóó Lémi ngê yoo ngópungópu pyu ngê chóó wa pyódu té, lukwe dîy:o yi ngópungópu u dîy:o amê kpada té? A ka nye, Chóó Lémi ngê kópuni a d:uud:uu, n:uu ngmê u ntââ, yi kópu u kwo wa kwódu.

²⁰ Nmyinê nmye nmye n:uu dé, Chóó Lémi u dnye u ngwo nmyinê vyee ngmê. Yamî d:ââ ngê u l:âmol:âmo pyu ka daawa vyí, Lukwe dîy:o alanté chi l:âmo nê? *

²¹ Mu kópu u dîy:o d:ââ l:âmol:âmo pyu chóó u nuw:o ngê a dpodo yédi. U ntââ yi pini ngê têtê ngmidi ngê d:ââ miyó dpî l:âmo, woni límîlímî ngê dpî l:âmo, daa mb:aamb:aa ngê, ntumokwodo mw:aandiye k:oo a tpyópwi nyédi. Woni mb:aamb:aa ngê dpî l:âmo, d:êê mb:aa p:uu dpî yé té, mb:aamb:aa ngê u kwo a vuywó yédi, módó d:uudpî pwii, naa ndîî têtê dpî pwii. *

²² Chóó Lémi ngê yinté kópu myeye d:uud:uu ngê. Chóó Lémi yélini ye dê nod:e, yi yéli dîyo wa a pw:ono, pi knî y:oo u nod:enod:e pini dê u wêdêwêdê nipi yi ngwo wa m:uu d:oo. Ngmênê ala ngwo yi yéli yi dono kîyedê vyîmî.

²³ Chóó Lémi ngê u yi a kwo, Pi knî y:oo a yoo yi p:uu paa m:uu nêne, wod:oo a ngmidi nmoo, nmî dono u kuwó kée too, mb:aamb:aa ngê a pyépi nmo.

---

* **9:20:** Is 45:9   * **9:21:** Jer 18:6

24 Daa Nju tpémi yi mo yi vy:o a ngmídi nmoo, ngmênê kn:aa yéli mye yi vy:o myedê ngmídi nmoo.

25 Hóséya ngê Chóó Lémi u komo alanté a kââ, apê,

Yélini a yoo vy:o dêpwo a kwo,
a yoo ngê aní pyódu té.

Yélini yi nuu ghi dmi a nódo dêpwo a ya,
yi nuu ghi dmi a nódo am:aa yé. *

26 Apê, Yélini ye ní vyu, yenê, Nmyo dp:ee a yoo,
yi yéli yi pi dmi pi knî y:oo wa ntaa ngmê,
awo, Yâpwni ghê a t:a, yi yâpwo tp:oo yoo. *

27 Yisaya ngê Yisîléli tpémi yi p:uu ala kópu a d:êê ngê, apê, K:omo tpile Yisîléli tpémi têda tii, ngmênê Chóó Lémi ngê kóó k:oo yilí daawa kââ, *

28 mu kópu u dîy:o dyámê mbêmê tpémi yi kpadakpada u kópu n:ii a vyu, ndêndê ngê lîmîlîmî ngê wa d:uu.

29 Yisaya ngê ala kópu mye d:êê ngê, apê, Nmî Lémi ndîî ngê nmî tp:ee dmââdíma yi vyee têdê wodîpê dyé too, ye Sodom tpémi Kîmoda tpémi ntee chedêchedê chedê ngê, yinté myepî chedê nmoo. *

Lvêédîlvêédî u chêêpî u dyimê pywuu

30 A tîdê mbwó yoo. Yélini daa Yisîléli tpémi, yi yéli y:oo Chóó Lémi dêdnye nmy:uu, ngmênê dîni ghi n:ii ngê Yesu ka kêlîmî mbê dniye, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo pyaa dniye.

31 Yisîléli tpémi y:oo u yi doo kwo, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dmi, u l:êê dîy:o u dêêpî

---

* 9:25: Hos 2:23 * 9:26: Hos 1:10 * 9:27: Is 10:22-23 * 9:29: Is 1:9

kópu dyuu dnyimo cháâcháâ, ngmênê u cháâcháâ ngê dêê dniye.

³² Dêê dniye, mu kópu u dîy:o yi chóó yi wêdêwêdê mbêmê dêêpî kópu dyuu dnyimo cháâcháâ dé, Chóó Lémi ka dêdnyimo kêlîmî. Chêêpî ngmê p:uu a lvêêdî dniye, u ngwo a ghay dniye.

³³ Chóó Lémi ngê yi chêêpî p:uu ala kópu a vyy, apê,

Yisîléli tpémi yi maa p:uu chêêpî kpiyé ngmên:aa kapî,

p:uu pêdê lvêêdî dniye,

u ngwo pêdê ghay dniye.

Ngmênê pini n:ii ngê yi chêêpî kpiyé wa mya, u kwo adî kêlîmî, yi pini daawa a ghay.

A tîdê mbwó yoo, yi chêêpî kpiyé u pi Yesu Kédisu, nmî Mbwámê. *

10

Nju tpémi yi nuw:o mbwee

¹ A tîdê mbwó yoo, a chóó a yoo Nju tpémi yi l:êê dîy:o a ghê tuu ye tóó. Dye ghi yintómu yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ka n:aa ngêpê yédi. Ndêndê ngê u ya a nga a kwo, Chóó Lémi ka mê diyé dniye, kóó k:oo u ngwo paa kaa téne.

² Chóó Lémi u pi ndêndê ngê a cháâcháâ ngmê, ngmênê u nuw:o ghi dyuu dnyinté yi lama a pyede.

³ Ala kópu doongê w:ee ngópu, Yesu nmî l:êê dîy:o pwene, pini n:ii u kwo adî kêlîmî, Chóó Lémi ngê yi pini u dono u kuwó wa kée té, pi mb:aa ngê wa pyódu. Ngmênê Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi

* **9:33:** Is 28:16; 1 Pita 2:6; Lóma 10:11

ngê, yi pini mb:ii ngópu, yi chóó yi wêdêwêdê mbêmê dêêpî kópu dyuu a cháâcháâ ngmê, mu kópu u dîy:o u yi y:e a kwo, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dmi, kóó k:oo u ngwo paan:aa kaa nmîne.

⁴ Ngmênê Yesu ngê yi máádi nkoko ngê, u maa kamî kpêmî ngê, pini n:ii u kwo adî kêlîmî, Chóó Lémi ngê yi pini kóó k:oo u ngwo wa a kââ.

Yesu ka kêlîmî pini dê u pi tpaê yi kópu

⁵ Dêêpî kópu cháâcháâ u maa p:uu Mósisi ngê ala kópu a d:êê ngê, apê, Pini n:ii ngê dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e adî cháâcháâ, yi pini ngê u ghê njini u ngwo wa a pyw:oo.

⁶⁻⁷ Ngmênê dp:oo u ntââ dé. Dêêpî kópu dyuu u cháâcháâ ngê nmo dîpedîpe nyédi, ngmênê Yesu ka anmî kêlîmî, ye Chóó Lémi ngê pi mb:aa ngê wa pyódu nmo. Yi kópu nmî nkîgh:ê a tóó, Yesu daa kuughê wunê tóó. Yesu u ghîpîghîpî têdê, mbóó p:uu pi d:uudpî nî, kpêênî pi myed:uuwodê pyidu.

⁸ Kêle, ngmênê nmî nkîgh:ê chono a tóó. Yesu u kópu dyuu nmî gha vy:o a kwo, nmî komo ngê nmo tpaê ngê, pi knî ye yenmîmo, Yesu ka kêlîmî mbê dmyeno.

⁹ Nmyi gha vy:o ala kópu ka anmyi kêlîmî, Chóó Lémi ngê Yesu kpêênî mêtê pyidu ngê, myenté pi knî ye nmyi komo ngê amy:ee vyi ngmê, anye, Yesu nmî Lémi, ye Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa nmyo.

¹⁰ Nmî gha vy:o Yesu ka anmî kêlîmî, ye Chóó Lémi ngê pi mb:aa ngê wa pyódu nmo. Pi knî ye nmî komo ngê amy:oo vyi, yenmê, Yesu nmî Lémi, ye nmî Mbwámê ngê wa ngee nmo, kóó k:oo wa kaa nmo.

¹¹ Puku yedê alanté a tóó, Pini n:ii u kwo adí kélîmî, yi pini daawa a ghay.

¹² Nmo yintómu dp:oo u mo u mo dé, k:omo tpile Nju tpémi ó kn:aa yéli, ngmênê Chóó Lémi nmî Lémi ndîi mu ngmidi. Yélini u kwo wa ngêpê mbê dmi, yi yéli ye u módó yeedeyeede ye wa a y:oo. *

¹³ Puku yedê alanté a tóó, Pini n:ii ngê nmî Lémi ka wa vyi, Ngee nédi, yi pini wa ngee, kóó k:oo wa kââ. *

¹⁴ A tîdê mbwó yoo. Lukwe dîy:o Nju tpémi nmî Lémi Yesu ka daa ngêpê té? Yesu ka wo kélîmî mbê dniye, u kwo pidnye ngêpê. Yesu ka kélîmî u kn:ââ ló y:i wunê kwo? Chóó Lémi ngê pi yilî ye a dy:ââ ngê, u kópu dyuu mb:aa ye yidnyen:aa tpapê.

¹⁵ Lukwe dîy:o Nju tpémi daa kélîmî mbê dniye? Lukwe, yi kópu daa ny:ee ngópu? Lukwe, nmî Lémi ngê pi ye daa dy:ââ ngê? Kêle, nmî Lémi ngê pi yilî ndêndê ngê ye dy:ââ ngê, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi ngê u kópu y:ee y:ee pyu yoo pi knî ye dy:ââ too, yi wéni mb:aamb:aa. *

¹⁶ Ngmênê Nju tpémi yilî y:oo yi kópu mb:aa u wépi pwaa ngópu. Yisaya ngê yinté kópu myedê d:êê ngê, apê, A Lémi, nmî kópu ka pi daangmê kélîmî mbê wo. *

¹⁷ Ala kélîmî u kn:ââ, pi ngê Yesu Kédisu p:uu kópu dyuu ye mwiyé wa vyi, wa ny:ee ngmê, u ngwo wa kélîmî mbê dmi.

¹⁸ A tîdê mbwó yoo. Lukwe, Nju tpémi y:oo yi kópu dyuu daa ny:ee ngópu? Kêle, kî ny:ee ngópu.

---

* **10:12:** Dpodo 15:9; Kílosa 3:11; Nkal 3:28   * **10:13:** Joel 2:32

* **10:15:** Is 52:7   * **10:16:** Is 53:1

Puku yedê alanté a tóó,

Yi kópu dyuu dyámê ghi yintómu yi mbêmê loo,
pi yintómu knî y:oo ny:ee ngópu. *

¹⁹ A tîdê mbwó yoo. Lukwe, Yisîléli tpémi yi lama
dêpwo ya? Kêle, Mósisi ngê yi lama ka a kwólu,
Chóó Lémi u komo alanté a kââ, apê,
Kn:aa yéli ye kópu mb:aa ngmanî d:uu,
n:ee u ngwo ye anmyi kaa ngmê,
ye amy:ee nod:e dmi. *

²⁰ Yisaya ngê Chóó Lémi u kópu ndîi alanté a d:êê
ngê, apê,

Yélini y:oo dêdnyimo nmy:uu nê,
yi yéli y:oo kêda pyw:ee nê.

Apê, Yélini y:oo dèdnyimo poopoo nê,
yi yéli ye a chóochóó mîné kêma ngê. *

²¹ Chóó Lémi u komo alanté mye kââ,
Wo nîmo chedêchedê dé, Yisîléli tpémi ye yenîmo,
A ka nga a diyé dmyeno, nmyi yi dmi a nga a
kwo,
ngmênê wépi a ka dnyimo pwapî,
a dnye dêdnyimo nyêm. *

11

Chóó Lémi ngê Nju tpémini a ngmidi too

¹ K:omo tpile Yisîléli tpémi y:oo Chóó Lémi u wépi
pwaá ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê d:ud:umbiy:e
daa mb:ii too. Nê Yisîléli pi ngmê, a kn:ââ
Mbenjîmîn, pini n:ii Epîlaham u maka. Chóó Lémi
ngê a ngmidi noo, daa mb:ii noo. *

* **10:18:** Psalm 19:4

* **10:19:** Deut 32:21

* **10:20:** Is 65:1

* **10:21:** Is 65:2

* **11:1:** Pilipay 3:5

² Yisîléli tpémi yi vy:o Chóó Lémi ngê yélini a ngmidi ngê, yi yéli daa mb:ii ngê. Ala kópu nmyi lama a tóó. Dini ghi n:ii ngê Yisîléli tpémi Ilacha p:uu dnya a d:uu, Ilacha ngê yi mt:ene dmi Chóó Lémi ka a dóó too, kwo, A Lémi.

³ Kwo, Yisîléli tpémi y:oo ngomo kapî pyu yoo ka vye t:oo, ngmêê yiyé têdê wunê pw:oopw:oo t:oo. Kwo, Nê mu ngmidi ngomo kapî pyu ngê anî tóó, a vye u yi y:e myeka kwo. *

⁴ Chóó Lémi ngê kwo, Daa mo. Kwo, Yisîléli pi pyud:o yono yono y:a (7,000) a ka wunê ngêpê, yélini k:omo yâpwo Mbaal ka daa ngêpê té. *

⁵ Ilacha u dye ghi ngê ntee doo a ya, ala ngwo mye yinté, Chóó Lémi ngê Yisîléli tpémi yi vy:o pi knî ngma a ngmidi ngê.

⁶ Chóó u módó yeedeyeede mbêmê a ngmidi too, daa yi chóó yi l:êê ghi dmi mbêmê a ngmidi too. Kópu mb:aa n:ii d:uu tumo yi l:êê dîy:o wodê ngmidi too, ye doo u módó yeedeyeede mbêmê pêdê ngmidi too.

⁷ Yisîléli tpémi y:oo kópuni dnye nmy:uu, yi kópu dêpê pyw:ee ngópu. Yi vy:o yélini Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi yéli y:oo yi kópu y:oo a pyw:ee ngópu. Woni knî Chóó Lémi ngê nkê kpeme yé too.

⁸ Yinté kópu puku yedê mye tóó, apê, Chóó Lémi ngê dpîdpî kalê too, yi ngwolo dmi my:oo yó, yi ngópu nkoko too. Apê, Wunê yinté doo a ya, awêde yinté myeka tóó. *

⁹ King Dépidi ngê ala kópu a d:êê ngê, apê,

---

* **11:3:** 1 Kings 19:10,14   * **11:4:** 1 Kings 19:18   * **11:8:** Deut 29:4

Yi nté ndapî ndîi yi l:êê dîy:o ala kópu paa vyi y:e, Chóó Lémi nmo wunê vwuwo.

Apê, Pêdê ghay dniye, dono pêdê pyw:ee y:e.

Apê, Yi nté ndapî ndîi y:oo pêdê lvêêdí téne. *

¹⁰ Apê, Ngwolo kopwe ngê paa pyaa dniye, yéli daapaa m:uu y:e.

Apê, Dono kópuni dpo pyw:ee t:oo, yi dono ngê pêdê kwolo téne, yi kópu chedê ngê daapaa pyaa we.

¹¹ Nju tpémi dini ghi n:ii ngê chêêpî kpiyé p:uu a lvêêdí dniye, a ghay dniye, lukwe, wa a pii dmi, ó daawa a pii dmi? A tîdê mbwó yoo, mu dini ghi ngê amênê pii dmi. Nju tpémi y:oo Yesu mb:ii ngópu, yi kópu u l:êê dîy:o kn:aa yéli Chóó Lémi u yoo vy:o ghê dniye, Nju tpémi y:oo n:ee u ngwo ye paa kaa y:e. *

¹² Nju tpémi y:oo Yesu mb:ii ngópu, kn:aa yéli yíli y:oo kópu mb:aa u ngwo ngma a pyw:ee ngópu, Chóó Lémi u yoo vy:o ghê dniye. K:omo tpile Nju tpémi y:oo yi kópu dono d:uu ngópu, ngmênê kn:aa yéli y:oo kópu mb:aa u ngwo a pyw:ee ngópu. Dini ghi n:ii ngê Nju tpémi Chóó Lémi ka wamêdê tpélimbiy:e dmi, Yesu u yoo vy:o wa ghê dmi, d:ud:umbiy:e kópu mb:aa u ngwo wanmo pyw:oo.

Yi ngmê olipi, u mgongo danêmbum

¹³⁻¹⁴ Yélini daa Nju tpémi, ala kópu ny:ee yó. Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u dyépi ngê pyódu noo, daa Nju tpémi ye a dy:ââ noo, ngmênê nmye a dy:ââ noo. Yi kópu Nju tpémi ye dye ghi yintómu n:aa tpapê ngê, mu kópu u dîy:o u ya a nga a kwo, N:ee

* **11:9:** Psalm 69:22-23   * **11:11:** Dpodo 13:46

nmye paa kaa y:e, Yesu u yoo vy:o myepaa ghê dniye.

15 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê mb:ii too, u ngwo u kwo a kââdí nmyoo. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê u kwo amêdê kââdí té, í:aangê p:eeni kópu kpêênî amêdê pyidu té.

16 Chóó Lémi ngê nmyi kn:ââ mwiyé dêpêngmê ngmidi ngê, ngmênê Epîlaham yedê ngmidi ngê, Yesu u l:êê dîy:o u yoo vy:o ala ngwo dê kaa nmyo. Dymê pywuu nmye ngmênîné kuwo. Pini n:ii ngê yini n:ii woo dpî kââ, dini ghi n:ii ngê dpî k:aa, yed:oo yi pini chóó u yi.

17 Chóó Lémi ngê olipi woo n:ii kââ, yi olipi woo, Epîlaham. Yi yini ala ngwo dê k:aa, ndîî ngê dê pyódu, u nt:u kópu Nju tpémi. Ngmênê yi yini kóó woni knî y:oo Chóó Lémi Tp:oo mb:ii ngópu, Chóó Lémi ngê yi yini kóó u nkwo a pwaa too, dny:ii dy:ee too, yi kuu kóó knî y:i m:uu kââ, yi yini nkwo do mê kaa too, ndîî ngê mê pyaa dniye. Nmyo yi kuu kóó dé, Nju tpémi yi wulu ngê yinê a kaakaa nmyo.

18 Yini kóó n:ii a pwaa too, yi p:uu kópu dono nangmê vyi, nmyi chóó chaa ngê kêê nangê t:oo. Km:êê ka wulu daanmyi y:ee ngmê, ngmênê km:êê ngê yinê a ngêêpî nmyo.

19 Ndoos apê ala kópu wanmyi vyi ngmê, Chóó Lémi ngê nmî yi dmi vyîlo ye kwo, yi yini kóó a pwaa too, nmî p:aa dmi yi yó.

20 Nmyenê, Ndê kópu, a pwaa too, mu kópu u dîy:o Yesu u kópu ka dêdnye kêlîmî. Yi yini nkwo do nmye wee, mu kópu u dîy:o Yesu ka mb:aamb:aa ngê nmye kêlîmî té. Yi kópu p:uu chaa ngê kêê

nangê t:oo, ngmênê dmyinê nkîngê.

²¹ K:omo tpile Nju tpémi yi yini kóó njini dé, ngmênê Chóó Lémi ye daa kede wo, yi yini kóó a pwaa too, dny:ii dy:ee too. Ndêndê ngê nmye myedaawa kede.

²² Yi kópu mbêmê ala kópu dp:o w:ee, k:omo tpile Chóó Lémi ngê u yi a kwo, Pi yilî nî ngee, ngmênê daa kedekede pyu. Yélini y:oo Tp:oo mb:ii ngópu, yi yéli u nkwo mb:ii too, ye daa kede wo. Chóó Lémi u k:ii mb:aamb:aa ngê anmyi ya, ye nmye ada a vyuwo, wamye ngee nmyo. Ngmênê Chóó Lémi anmyinê kuwo ngmê, dono u maa p:uu anmyi ghê dmi, ye Chóó Lémi ngê amye kpîpî nmyo.

²³ Nju tpémi Chóó Lémi ka wa kêlîmî mbê dmi, ye Chóó Lémi ngê yi yini nkwo do amê kaa té. Chóó Lémi u ntââ, kwéli dnya a kwo y:i amê kaa té.

²⁴ Nmyo yi kuu kóó dé, nmyi kââdîkââdî Chóó Lémi u yi nkwo do dpodo ndîî. Nju tpémi yi chóó p:ee yi yini kóó dé, yi yini nkwo do yi kââdîkââdî daa dpodo ndîî.

Pi yintómu knî ye Chóó Lémi u módó yeedeyeede

²⁵ A tîdê mbwó yoo, nmyi chóó chaa ngê kêê nangên:aa t:oo. Ala kópu nangê vyi, Nju tpémi yi mbodo podo dé, nmî nuw:o dmi p:ee ndîî. Yi kópu u l:êê dîy:o ala tumo kópu u ngwo nmye nîné tpapê. Kn:aa yélini Chóó Lémi ngê a ngmîdi ngê dîni ghi n:ii ngê u kwo wa a kââdî té, Nju tpémi yi ngópungópu machedê ngê u ngwo wa pyódu.

²⁶ Yi kópu dîni ghi n:ii ngê wa pyódu, Chóó Lémi ngê Yisîléli tpémi yintómu wa ngee té. Chóó Lémi u kópu puku yedê alanté a tóó,

Yisîléli tpémi yi vy:o yi Mbwámê dini ghi n:ii ngê wa t:aa,

Njakóp u yoo yi dono yilî yintómu yinê wa chedê.
*

27 Chóó Lémi ngê ala kópu mye vyu, apê,
Dini ghi n:ii ngê yi dono anî chedê té,
a ka u ngwo anê kâadî té. *

28 Nju tpémi y:oo Yesu p:uu kópu mb:aa u wépi pwaa ngópu, yinê ye daa ndê kópu, Chóó Lémi p:uu u ngwo a d:uu té. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u yoo vy:o yi d:aa dmi nmyinê kâadî ngópu. Ngmênê Chóó Lémi nódo yi nuu ghi dmi a tóó, u ngmidi ngmê u yoo ngê mye pyede, mu kópu u dîy:o Epîlaham ka kwo, Nyoo knî ye wana a vyuwo.

29 Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede mbêmê yélini a ngmidi ngê, yi yéli yi p:uu u nuw:o daawa a y:oo.

30 K:omo tpile wunê Chóó Lémi ka dênmyee a ng:aa, ngmênê ala ngwo nmyi dono yilî u kuwó dê kéé té, mu kópu u dîy:o Nju tpémi u kwo daa ng:aa té, Chóó Lémi ngê yi d:aa k:oo kaa nmyoo.

31 Nju tpémi yélini Chóó Lémi ka daa ng:aa té, dîyo u kwo amê diyé dmi. Nmyi dono ntee u kuwó kéé too, yi dono yinté u kuwó amye kéé té.

32 Chóó Lémi ngê nmo yintómu ngwene pwââ ngê pyódu nmoo, u dnye u ngwo dênmee nyêm, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, A módó yeedeyeede mbêmê yi dono a kuwó nî kéé té. Doo u ntââ kn:aa kópu mbêmê Chóó Lémi ka daanmo kâadî dmi, ngmênê chóó u módó yeedeyeede mu ngmidi mbêmê u kwo anmo kâadî dmi.

---

* 11:26: Is 59:20-21   * 11:27: Jer 31:33-34

33 Chóó Lémi u módó yeedeyeede angêntoo. Chedê ngê daawa pyódu. U nuw:o angêntoo, tpile yintómu u lama a tóó. Kópuni a d:uud:uu too, yi kópu nanê wa a w:ee té, yi kakêmê nanê amye chámê té?

34 Puku yedê alanté a tóó,

N:uu ngmê u lama a tóó, Nmî Lémi u nuw:o alanté?

N:uu ngmê u ntââ u nuw:o yinê wa népwi? *

35 N:uu ngê nmî Lémi ka wa vi,

A chóó a tpile nga nînê kuwo,

dîyo moo wumo ngi. *

36 Mu kópu u dîy:o tpile yilî yintómu Chóó Lémi ngê yinê l:âmo ngê, yinê a mbêpê kîgha té, chóó u l:êê dîy:o a pyede. U pi ndîi ngê pyépi koo, u chaa kîgha munangê yé. Ye ndê kópu. *

12

Yesu u yoo y:oo kópuni dny:oo d:uud:uu

1 A tîdê mbwó yoo, nmî nuu ghi dmi Chóó Lémi nódo ndêndê ngê a tóó, u kwo nmî ch:anê dniye, nmî dono yintómu u kuwó u ngwo kée too. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka nmyi chóochóó y:ee tóó, nmyi nuw:o dmi p:uu dny:oo kwo, p:uu dpodombiy:e myedmyinê dpodo. U nuu u kópu dé yidmyinê d:uud:uu dé. Chóó Lémi u chââchââ ndêndê ngê yinté a tóó. *

2 Dyámê mbêmê tpémi yi p:uu nama a mtyîmwe ngêêpî, ngmênê Chóó Lémi ngê nmyi gha dmi a ngmêê ngê, nmyi nuw:o dmi d:ud:umbiy:e myedê

* 11:34: Is 40:13   * 11:35: Njópi 41:11   * 11:36: 1 Kódin 8:6

* 12:1: Lóma 6:13

ngmêê ngê. Chóó Lémi u nuu u kópu dé yi d:uud:uu ngê u ntââ ngê u ngwo anmyi pyaa dmi, u ngwo anmyinê w:ee ngmê, anye, Ala kópu d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa dé, ndêndê ngê Chóó Lémi u nuu u kópu dé. *

³ Chóó Lémi ngê u dyépi ngê a pyódu noo, u l:êê d̄y:ó ala kópu dyuu u ngwo nmye n̄nê t̄papê. Ala kópu a ny:ee yó. Non̄n̄ nmyi pi km̄m̄ ngê k̄ê nangê t:oo, ngm̄n̄ nmyi chóó nt̄n̄ nmyi p:uu dmyinê nuw:o. Dpodoni kn̄ yi p:uu Chóó Lémi ngê dpodo kalê nmyoo, yi dpodo kn̄ yi mb̄m̄ nmyi chóó nmyi p:uu dmyinê nuw:o. *

⁴ Kêê mdoo dpodo, yi mdoo paa, ngwolo mdoo yedavyuwo. Nm̄ p:uughê ghi yil̄ a tóó, yi dpodo dpodo a tóó. *

⁵ Nmo yinté dé, Yesu Kédisu u nt:u ghi dé. K:omo t̄pile nmo yil̄, ngm̄n̄ ngm̄idi ngê pyódu nmoo. Yi kópu u l:êê d̄y:ó nmyi chóó nmyi pi dmi nangê kn̄.

⁶ Chóó Lémi ngê dpodoni u ntââ ngê pyódu nmoo, yi dpodo d:uud:uu téme. Chóó Lémi ngê u komo kap̄ pyu ngê pyódu nyoo, ye kópuni n̄ga a kpo, pi kn̄ ye chin:aa t̄papê. *

⁷ Pi kn̄ yi ngêêp̄ pyu ngê pyódu nyoo, ye chin:aa pi ngêêp̄. Ndiye pyu ngê pyódu nyoo, ye Yesu u yoo yi lama chin:aa k̄gha.

⁸ Chóó Lémi ngê dêêp̄ pyu ngê pyódu nyoo, ye pi kn̄ ye yimi chi dêêp̄. N:i ngê pinté kn̄ ye ndap̄ a yém̄ ngê, mt̄kó ngê k̄nḡ y:oo. Yesu u yoo yi kada pini ngê nye tóó, dpodom̄biy:e chi dpodo. N:i ngê

---

* **12:2:** Epeso 4:22-24; 5:17   * **12:3:** Epeso 4:7   * **12:4:** 1 Kódin 12:12   * **12:6:** 1 Kódin 12:4-11; 1 Pita 4:10-11

ngópuch:anê a ngêêpî too, u gha mb:aamb:aa ngê choo ya, u ngwo choo ngêêpî dé.

⁹ Pi knî yi nuu ghi dmi nmyi nódo ndêndê ngê choo ya. Dono dmyinê kéké, mb:aamb:aa dmyina a ng:êênî. *

¹⁰ Nmyo Yesu u tîdê mbwó yoo, nmyi nuu ghi dmi numo nódo choo ya, mb:aamb:aa ngê dmyinê numo chââchââ.

¹¹ Chóó Lémi p:uu dpodombiy:e dmyinê dpodo, u dpodo nmyi nuu u dpodo ngê choo ya, p:uu mgeemgee ngê kêê nangê t:oo. *

¹² Nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê choo ya, mu kópu u dîy:o Yesu nmyi mbwámê ngê pyodo, ghê kamî nmye amyedê kê. Ló kópu dono nmye angmê pyódu, dmyina a vyímî. Dye ghi yintómu dmyinê ngêpê. *

¹³ Yesu u yoo vy:o n:i:i u ngópu nté ndapî daa-choo ya, dmyinê yeedeyeede. Pi my:oo knî ye mb:aamb:aa ngê dmyinê vwuwo.

¹⁴ Yélini y:oo Yesu u l:êê dîy:o adnyi kpadakpada nmyo, yi yéli yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ka mêdmyinê ngêpê. Nyââ, yi l:êê dîy:o dmyinê ngêpê, nangê vyi, Chóó Lémi ngê a pw:oo téne. *

¹⁵ Yélini yi nuw:o dmi mb:aamb:aa, yi k:i:i myed-myinê mb:aamb:aa. Yélini a mbê té, yi k:i:i myed-myinê mbê.

¹⁶ Noko mb:aamb:aa ngê dmyinê ya. Chaa ngê kêê nangê t:oo, k:ââ néne ngê kêê nangê t:oo, lémilémi ngê kêê myenangê t:oo. Nonî nangê vyi,

---

* **12:9:** 1 Pita 1:22   * **12:11:** Kílosa 3:23; Tpyuu 3:15   * **12:12:** 1 Tes 5:16-18   * **12:14:** Mát 5:44; Luukí 23:34

Nê pi ngmê. Myenangê vyi, Kópu yilí yintómu a lama a tóó.*

¹⁷ Pi ngê ló dono kópu nga ngmêdê d:uu knomomê, ntââ u ngwo kídangê vy:u. Kópuni pi knî ye mb:aamb:aa, yi kópu yidmyinê d:uud:uu dé.*

¹⁸ Pi yilí yi k:ii mb:aamb:aa ngê dmyinê ya. Yi kópu p:uu dpodombiy:e dmyinê dpodo.

¹⁹ A tîdê mbwó yoo. Ntââ nangê vy:u, ngmênê Chóó Lémi ngê yinê pêdê vy:êê ngê. Puku yedê nmî Lémi u kópu alanté a tóó, Ntââ a chóó ana a vyîmî.*

²⁰ Kópuni puku yedê a tóó, yi kópu dmyinê d:uud:uu. Ala yi kópu. N:ii m:uu choo d:uu, nté mbwaa u kwo dpî y:ee dé, yed:oo mywene u ngwo wa ghê.

²¹ Dono nmyi pwo kîngî lê, ngmênê kópu mb:aa yilí dmyinê d:uud:uu, dono chedê ngê u ngwo dpî pyódu yó.

13

Kada pini yoo yi chââchââ

¹ Dyámê pee u kada pini yoo yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, p:aa u kada pini yoo yi dnye dmi myedmyinê nyêmî dé, mu kópu u dîy:o daa yi chóó kada pini ngê pyaa dniye, Chóó Lémi ngê kada pini ngê yinê pyódu too.*

² Pini n:ii kada pini knî yi p:uu adî d:uu, Chóó Lémi p:uu amyaa d:uu. Yi pini ngê u kpadakpada chóó wa a pyw:oo.

* **12:16:** Pilipay 2:2-3 * **12:17:** 1 Tes 5:15 * **12:19:** Deut 32:35;

2 Tes 1:6-7 * **13:1:** Taitas 3:1

³ N:ii knî y:oo dono adnyi d:uud:uu, kada pini knî ye adnyi nkîngê. N:ii knî y:oo mb:aamb:aa adnyi d:uud:uu, daadnyi nkîngê. Kada pini ka nkîngê u yi nga daachoo kwo knomomê, ye kópu mb:aa yichi d:uud:uu dé, u ngwo wa chaa kalê ngi. *

⁴ Kada pini Chóó Lémi p:uu a dpodo, nmyi mb:aamb:aa u l:êê dîy:o. Dono kópu ngmanyi d:uu knomomê, ye u kwo chi nkîngê, mu kópu u dîy:o yi wêdêwêdê daa módó p:uu a t.a. Yélini y:oo dono a d:uud:uu ngópu, Chóó Lémi u pi mbêmê kada pini ngê u ngwo a kpadakpada too.

⁵ Nmyi kada pini knî ye dmyinê ng:aa, daa nmyi kpadakpada u mo u l:êê dîy:o, ngmênê mu kópu u dîy:o ala kópu nmyi lama a tóó, Chóó Lémi ngê kada yinê kaa too.

⁶ Tákisi anmyi pywupwi, mu kópu u dîy:o nmyi kada pini yoo Chóó Lémi p:uu a dpodo té.

⁷ Kada pini ngê ló tákisi u pi nmye ngmêchoo tpaépê, dmyinê pywupwi. Nmyi kada pini yoo yintómu mb:aamb:aa ngê dmyinê cháâcháâ dé. *

Mgîdî kuwokuwo, w:êênî yââyââ

⁸ Nmyi tp:uu dmi dmyina a kêlîkêlî, ngmênê tp:uu mu ngmîdi nangê kêlî. Ala yi tp:uu, nmyi nuu ghi dmi numo nódo choo ya. Pini n:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi a tóó, yi pini ngê dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a cháâcháâ ngê. *

⁹ Ló dêêpî kópu dé, pi u kuwó nangmê pwiyé, pi nangmê vy:a, pi u tpile nangmê t:âmo, pi u tpile u yi nga kîngmê kwo, yi kópu yintómu ala kópu u mênê

---

* 13:3: 1 Pita 2:13-14 * 13:7: Mát 22:21 * 13:8: Mát 22:39-40

a pyede, *ńyóó nuu* ghi *ńódo ntee* a *tóó*, yoo yi nuu ghi dmi *ńódo yinté* myechoo ya. *

¹⁰ Pini *n:ii nódo* yoo yi nuu ghi dmi a *tóó*, yi pini *ngê kópu dono* yi *p:uu daawa d:uu*. *Dêêpî kópu yintómu ala kópu u mênê* a pyede, yoo yi nuu ghi dmi *ńódo choo* ya. *

¹¹⁻¹² A *tídê mbwó* yoo. *Mgîdí u kópu kée* *tóó*, wo u *kópu a ngî* *tóó*, mu *kópu u dîy:o daa kêmakêma* a *wââwââ*. A *pii dmyeno*, *namê dpî*, *Chóó Lémi p:uu dpodo kmêle*. *Chóó Lémi u dpodo ala ngwo dóo koo*. *Dini ghi n:ii ngê Yesu ka nmî kélîmî mbê dniye*, *nmî ngêêpî u wo kyedekyede mo kuughê doo a ya*. *Ala ngwo yi wéni nmî kêténi kîyedê d:êmê*. *

¹³ Wo u *kópu d:uud:uu téme*, *mgîdí u kópu a kuwo téme*. *Namê ńuknweńuknwe*. *N:uungmê ghéti*, *mbwaa ndanî tédê*. *Pyââ ti mââ ti ngê kêê nangê t:oo*. *L:êê ngê kêê nangê t:oo*, *ń:ee kapî ngê kêê myenangê t:oo*. *

¹⁴ A *tídê mbwó* yoo, *nmyi nuw:o mbwee knî y:oo* yi *kópu dé yi yi dmi a kwo*. *Nmyi nuw:o mbwee knî yi pono namê vyápê*, *ngmênê nmî Lémi Yesu Kédisu ntee pini ngê pyaa dmyeno*. *

14

Daa numo p:uu danê u danêmbum

¹⁻² A *tídê mbwó* yoo, *nmyo yintómu Yesu u yoo vy:o yéli*, *ngmênê ala kópu a lama kîyedê* *tóó*, *nmyi vy:o pi dyêédî miyó a* *tóó*, *dyêédî ngmê n:ii dé Nju*

---

* **13:9:** Ex 20:13-17   * **13:10:** 1 Kódin 13:4-7   * **13:11-12:** Epeso 6:11   * **13:13:** Epeso 5:18   * **13:14:** Nkal 5:16

tpémi, dyêêdî woni n:ii dé daa Nju tpémi. N:ii dé Nju tpémi, nté pywupwi tédê tpile tp:oo mbyuu d:uudpî pwila ngmê, myedaawa ma ngmê, mu kópu u dîy:o dpo, N:ii ngê kî tpile tp:oo dê vy:a, chóó u k:omo yâpwo ka yi tpile tp:oo u ghê dê y:oo. Dpo, Kî tpile tp:oo mbyuu wanmî ma knomomê, ye Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê wanmî pyaa dmi. A tîdê mbwó yoo, yi yéli y:oo dêêpî kópu dyuu mwo a cháâcháâ ngmê, ala kópu ye d:ud:umbiy:e doongê wa wo, Yesu ka kêlímî mbêmê Chóó Lémi ngê yinêwa a kââdî nmo. Yélini Yesu ka dpodom-biy:e a kêlímî té, yi yéli y:oo tpile tp:oo mbyuu a pywupwi tumo, mye pîpî tumo, mu kópu u dîy:o dpo, K:omo tpile kî tpile tp:oo u ghê k:omo yâpwo ka dê y:ee ngmê, ngmênê k:omo yâpwo k:omodanê u tpile, daa yâpwo ndêndê. A tîdê mbwó yoo, k:omo tpile nmyi nuw:o dmi u mo u mo dé, ngmênê noko mb:aamb:aa ngê dmyinê ya. Pini n:ii Yesu ka dpodombiy:e daa kêlímî, u l:êê dîy:o tpile tp:oo mbyuu daa pîpî too, yi pini nangê mb:ii, u nuw:o nangê ngmêê. *

³ Yélini y:oo tpile tp:oo mbyuu a pîpî tumo, yélini y:oo daa pîpî tumo, numo p:uu danê ngê kêê kîdmyenêngê t:ee ngmê, mu kópu u dîy:o nmyo yintómu Chóó Lémi ngê u yoo vy:o kaa nmyoo.

⁴ Kn:aa pini u dpodo pyu p:uu danê ngê kêê pi d:uuwodê t:oo. Yi pini chóó u kada pini a tóó, yiné dpî vyi, dpo, Kî pini ngê mb:aamb:aa ngê a dpodo, ó dono ngê a dpodo. Nmî Lémi u dpodo pyu yoo mb:aamb:aa ngê adnyi dpodo, mu kópu u dîy:o yi dpodo tédê yiné wa ngee té. *

* 14:1-2: Lóma 15:7   * 14:4: Mát 7:1

⁵ A tîdê mbwó yoo, ala myomoni kópu, kópuni p:uu nmyi nuw:o u mo u mo dé, nmyi ya nmye yinê kîngî dyênê. Nmyi vy:o ngmê knî y:oo ala kópu a tpaépê ngópu, apu, Wo knî ngmê ndîi dé, wo knî m:uu tédê dé. Woni knî y:oo ala kópu a tpaépê ngópu, apu, Wo yintómu mye ntee dé. Yi kópu p:uu nmyi chóo nmyi nuw:o u pono dmyinê vyápê.

⁶ Pini n:ii ka wo knî ngmê dpudu u wo dé, yi wéni knî y:oo Chóo Lémi mb:aamb:aa ngê a cháâcháâ ngópu. N:ii knî y:oo nté dyêédí yintómu a pîpî tumo, yi ntini yilí yi l:êê díy:o Chóo Lémi a kwunokwuno ngópu, yed:oo mye u cháâcháâ. N:ii knî y:oo nté woni dpî kpîpî t:oo, Chóo Lémi u l:êê díy:o dpî kpîdí t:oo, mye kwunokwuno ngópu.

⁷⁻⁸ Daa nmî chóo nmo pyede, ngmênê nmî Lémi u nuw:o pono nmo vyápê té. Daa nmî chóo nmo pwopwo té, ngmênê nmî Lémi u kópu mbêmê nmo pwopwo té. K:omo tpile anmî ya ó anmî pw:oo dmi, ngmênê nmî Lémi p:uu nmo pyede. *

⁹ Yesu Kédisu pwene, mêdê pii wo, mu kópu u díy:o yélini yi ghê dmi a t:a, yi kada pini ngê choo ya, yélini pw:oo dniye, yi kada pini ngê myechoo ya.

¹⁰ Lukwe díy:o yi kópu knî yi l:êê díy:o numo p:uu nmye danê nyédi? Nmo yintómu Chóo Lémi ngîma wanm:uu ghê dmi, yinê wa kóté kalê nmo. *

¹¹ Nmî Lémi puku yedê alanté kpaawo, apê,
Ndêndê ngê n:aa tóó, pi yilí yintómu yi yi mbodo
dmi ngê k:ame a ka wa ghê dmi,
Ala kópu wa vyi ngmê,
Nmî yâpwo njini kî ndêndê ngê vyîlo.

* **14:7-8:** 1 Tes 5:10; Pilipay 1:21   * **14:10:** Dpodo 17:31; 2 Kódin 5:10

12 A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi ka nmî chóó nmî kakê mê dmi anm:uu chámê té. *

Daa pi lvêêdîlvêêdî u danêmbum

13 Numo p:uu danê mwo yé koo. Nmyi tîdê mbwó knî yi kada lvêê kpî té nangmê yé.

14 Nmî Lémi Yesu u kópu ngê nê w:ee ngê, nê, Nté yintómu mb:aamb:aa dé. Pini n:ii ka nté knî ngmê kwódu yé u nté dé, yi pini ngê yi ntini knî d:uudpî ma té, mu kópu u dîy:o u kwo ndêndê ngê tupwótupwó ngê dpî pyaa dmi. Yi ntini u ngópu ngmanyi ma knomomê, yi pini ngê wamye ma knomomê, nonî awo, Ngmêdî kn:aadi, ala ntini mêdî ma, Chóó Lémi ngê wa kpîpî nê. *

15 M̄wó yi ntini p:uu anyiné lvêêdî, ye u nuu ghi nódó daadî ya. Pini n:ii u l:êê dîy:o Yesu Kédisu pwene, ntini n:ii nye pîpî, yi ntini ngê yi pini kîdangê lvêêdî. *

16 K:omo tpile nté yintómu nmye mb:aamb:aa dé, ngmê nê yi ntini kn:ââ ngê kîdangê pyaa dmi, pi yoo nmyi p:uu u nkwo adnyen:aa danê.

17 Chóó Lémi u yoo vy:o, kmaapî daa ndî kópu, mbwaa ndanî myedaa ndî kópu. Kópuni Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a d:uud:uu té, yi kópu yi ndî kópu dé. Nmî dyâape a pwapî too, Chóó Lémi u k:ii nmî ya mb:aamb:aa ngê a pyépi, w:aa mbê mê nmî nê pyw:êmî ngê.

18 Yesu Kédisu u yoo vy:o pini n:ii ngê u mbwó daawa a lvêêdî, yi pini Chóó Lémi ka mb:aa, pi knî ye mye pi mb:aa.

---

* 14:12: 1 Pita 4:5   * 14:14: Dpodo 10:15   * 14:15: 1 Kódin 8:11-12

19 Noko mb:aamb:aa ngê dmyinê a ya, dmyinê numo wêdêwêdê kîgha. *

20 Kópuni Chóó Lémi ngê nmyi vy:o a d:uud:uu, nté ngê yi kópu nmye kîngî dyênê. Kwódu yé u nté daa tóó, u ntââ wanmyi ma t:oo, ngmênê ntini n:ii ngê pi wa a lvêêdí, yi ntini kîdmyengmê ma ngmê.

21 Kópuni ngê m̄wó wa a lvêêdí, k:omo tpile tpile tp:oo mbyuu pîpî ó mbwaa ndanî ó ló kópu ngmê, ngmênê yi kópu kîdmyengmê d:uu ngmê. *

22 Yi kópu knî yi p:uu ntee nye nuw:o, ye Chóó Lémi k:ii dpî mbywuu d:êê ngê choo kwo. Pini n:ii u nuw:o ngmidi, u gha mb:aamb:aa.

23 Pini n:ii nté ngmê p:uu u nuw:o miyó ngê dpî pyódu, yi ntini dpî ma knomomê, ye dono dpî d:uu, mu kópu u díy:o kópuni dpî d:uu, daa kêlîmî mbêmê dpî d:uu. Kópuni daa kêlîmî mbêmê dpî d:uu, yi kópu dono.

15

Yoo yi wêdêwêdê kîgha u danêmbum

1 Yélini yi k:ii Yesu ka ndêndê ngê nmo kêlîmî té, nmî pyipe yoo, n:ii dé u kwo dnyinté a kêlîmî té, yi yéli yi kwódu yiyé u kópu dé pêdê vyîmî téme. Nmî chóó nmî nuw:o u pono daanmî vyápê.

2 Nmî tîdê mbwó yoo yi mb:aamb:aa p:uu paa nuw:o kmêle, Yesu ka mb:aamb:aa ngê pîdnye kêlîmî. *

3 Nmî chóó nmî nuw:o u pono daanmî vyápê, mu kópu u díy:o Yesu Kédisu chóó u nuw:o u pono dêpwo vyápê. Dépidi ngê Yesu komo alanté a kââ,

* 14:19: Lóma 12:18 * 14:21: 1 Kódin 8:13 * 15:2: Lóma 14:19; 1 Kódin 10:24

Chóó Lémi ka kwo, Peede kópu yilí n:ii nga vyi ngópu, a pwo ghay dniye. *

⁴ Kópu yilí n:ii Chóó Lémi u komo kapí pyu kní y:oo wunê a d:êê tumo, nmî wêdêwêdê kîgha u l:êê díy:o a d:êê tumo. Ala dye ghi dono u vyîmî têtê, yi kópu kní y:oo a ngêêpî nmo. Yi kópu kní yi mbêmê nmî lama ka tóó, Yesu ngê ndêndê ngê wa ngee nmo. *

⁵ K:omo tpile ló kópu angmanmya a vyîmî, Chóó Lémi ngê yi kópu u vyîmî têtê wa ngee nmyo, nmyi nuw:o dmi amyedê l:âmo té. Chóó Lémi ngê choo a ngêêpî nmyo, nmyi nuw:o dmi ngmidi ngê u ngwo paa pyaa we, Yesu Kédisu u nuw:o p:uu dmyinê mbêpê.

⁶ Nmî yâpwo njini Chóó Lémi, nuw:o ngmidi ngê dmyinê chaa kîgha, pini n:ii nmî Lémi Yesu Kédisu u Mí.

Yoo yilí yi kââdîkââdî

⁷ Yesu ngê u kede paa ntee t:ee nmyoo, numo u kede paa yinté dmyinê ya. Yi kópu u l:êê díy:o pi kní y:oo Chóó Lémi u ngwo dny:oo chaa kîgha.

⁸ Yesu Kédisu Nju tpémi yi ngêêpî pyu ngê pyodo, Chóó Lémi ngê yi kn:ââ kní ye kópuni a vyi too, yi kópu u ngwo ntiye too, mu kópu u díy:o Nju tpémi y:oo pêdê w:ee y:e, awo, Chóó Lémi ngê u kópu yilí ndêndê ngê dê ntiye té. *

⁹ Yesu Kédisu kn:aa yéli yi l:êê díy:o myeda loo, apê, módó yeedeyeede u l:êê díy:o Chóó Lémi paa chaa kalê y:e. Dépidi ngê yinté kópu puku yedê alanté a d:êê ngê, Chóó Lémi ka kwo,

* **15:3:** Psalm 69:9   * **15:4:** 1 Kódin 10:11; 2 Tim 3:16-17   * **15:8:** Dpodo 3:25-26; Psalm 18:49

A Lémi, n:aa chaa kîgha ngi, l:êê dîy:o anî wéti.
 Yélini daa Nju tpémi,
 yi yéli y:oo a kópu dyuu wamye ny:ee ngmê.
 10 Puku yedê alanté mye tóó,
 Kn:aa yéli. Chóó Lémi u yoo yi k:ii, nmyi gha dmi
 mb:aamb:aa ngê choo ya. *

11 Alanté mye tóó,
 Kn:aa yéli, yélini daa Nju tpémi. Chóó Lémi
 dpodombiy:e dmyinê chaa kîgha. *

12 Yisaya ngê ala kópu a d:êê ngê, apê,
 Dépidi u tii nédê pi ngmêwa t:aa,
 Chóó Lémi ngê u pi ndîi ngê yinê wa pyódu,
 Kn:aa yéli amyedê y:enê dé,
 Yi nuw:o dmi p:uu adnyi kwo. *

13 Chóó Lémi ngê choo a wêdêwêdê kîgha nmyo,
 mu kópu u dîy:o Yesu ka nmye kêlímî té. W:aa u
 ngwo anmyinê pyw:ee ngmê, u k:ii mb:aamb:aa
 ngê anmyin:aa ya. Yi kópu knî yi mbêmê Chóó Lémi
 u Ghê Dmi ngê adî ngêêpî nmyo, ala kópu nmyi
 lama ndêndê ngê wa yââ, Chóó Lémi ngê daawa
 kée nmo, u kwo wa a kâadî nmo. *

Ala pweepwee pee u nt:u kópu

14 A tîdê mbwó yoo, a lama ka tóó, nmyo
 mb:aamb:aa dé, nmyo lama yéli, u ntââ wanmyi
 numo ndiye kîgha.

15 K:omo tpile nmyo u ntââ dé, ngmênê daa tumu
 noo ya, ala pweepwee pee yedê yi kópu dyuu nmye
 mêt:a vyílí té, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê a

---

* 15:10: Deut 32:43   * 15:11: Psalm 117:1   * 15:12: Is 11:10
 * 15:13: Lóma 14:17

ngmidi noo, dpodoni u pi ndî a ka ngma a kpo, kn:aa yéli yi l:êê dîy:o u dyépi ngê a pyódu noo. *

16 Kpêê yiyé pyu knî y:oo Chóó Lémi ka tpile tp:oo ntee a yémî tumo, yélini daa Nju tpémi Chóó Lémi ka yinté myinê yémî té. U Ghê Dmi ngê Chóó Lémi u nuu u yoo ngê u ngwo dê pyódu té.

17 Chóó Lémi u dpodo n:ii Yesu Kédisu u wêdêwêdê mbêmê n:aa dódó ngê, yi dpodo u pi ndî ngê n:aa pyépi.

18 A chóó a pi daanî knî, ngmênê kópuni Yesu Kédisu u wêdêwêdê mbêmê nî d:uu too, yi kópu knî yi mo yi p:uu nînê danê. Kópuni nî vyi too, kópuni nî d:uu too, kn:aa yéli Chóó Lémi u yoo vy:o u ngwo nî kââ, yi kópu yilí Yesu u wêdêwêdê mbêmê nî d:uu too. *

19 Nmî Mî u Ghê Dmi u wêdêwêdê mbêmê kópu ndî yilí my:aa d:uu ngê, kn:aa yéli Chóó Lémi u yoo vy:o u ngwo nî kaa too. Njedusalem nê yaa wo, Ilidikêm Wee u kwo nîmo diyé wo, p:aani p:aani pi knî ye Yesu Kédisu u kópu mb:aa noo tpapê.

20 Dye ghi yintómu u ya a nga dpîmo kwo, Yesu Kédisu u pi kwéli doongê ny:ee ngópu, y:i nî lê, Yesu u kópu mb:aa ye ngmên:uu vyi, mu kópu u dîy:o pi kuu u dpodo p:uu dpodo u ya a nga dêpwo kwo. *

21 Kópuni puku yedê a tóó, nê, Yi kópu nî ntiye. Ala yi kópu.

Yélini y:oo u pi doongê ny:ee ngópu,

Dîyo wa ny:ee ngmê, amyedê w:ee ngmê. *

Póól ngê Lóma paa u dy:oo u ngwo a châpwo

* 15:15: Lóma 1:5 * 15:18: 2 Kódin 3:5; Dpodo 19:11-12

* 15:20: 2 Kódin 10:15-16 * 15:21: Is 52:15

22-24 M:ââ yilî yi k:oo u ya a nga doo kwo, N:uu m:uu nmyo, ngmênê a dpodo al:i ndî ngê doo ya. Yi dpodo ala wee knî yi kwo atédî chedê, ala ngwo nîné pwiyé knî, nîmo mumu nmyo. U ya a nga a kwo, Spén nî lê, moma anê m:uu nmyo, nmyi p:uu mwiyé am:aa ya, u kuwó dini ghi ngê dpî ngee nódó, Spén u ngwo anî lê. *

25-26 Ala ngwo Njedusalem mwiyé mîdî lê, Chóó Lémi u yoo dîn:aa ngee té, mu kópu u dîy:o Yesu u yoo yélini Másîdóniya Wee u kwo Kídiki Wee u kwo a kwo, yi yéli y:oo yi ndapî tp:oo nt:eemwint:eemwi m:uu tumo, a ka a kê tumo, Njedusalem anî núw:o té, Chóó Lémi u yoo vy:o pinténi wunê wee, yi ndapî ye anî núw:o té. *

27 Yélini y:oo yi ndapî a ka a kê tumo, yi chóó noko yepê, Pinténi Njedusalem wunê pyede, paa ngee téme, ndapî knî ye ngmêpaa dy:ââ koo. Yi kópu yi chóó vyi ngópu, ngmênê Nju tpémi y:oo Chóó Lémi u kópu dyuu ye mwiyé y:ee ngópu, wod:oo kn:aa yéli y:oo dyámê u tpile mb:aa knî ngmê Nju tpémi ye u nkwo dny:oo yémî dé.

28-29 Dini ghi n:ii ngê Njedusalem anî lê, yi ndapî yintómu ye an:uu y:ee té, Lóma máádi an:uu kwolo. Yesu Kédisu u wêdêwêdê mbêmê an:uu wêdêwêdê kalê nmyo. U kuwó dini ghi ngê Spén an:uu lê. *

30 A tîdê mbwó yoo, ndî kópu nmye ngmênîné dmyinê. Nmî Lémi Yesu Kédisu u pi ngê nmye nîné dmyinê, u ntââ a l:êê dîy:o wanmya a ngêpê. Nmî Mî u Ghê Dmi ngê a nuu ghi nmyi nódó a yó, yi kópu u l:êê dîy:o nmye myenîné dmyinê, u ntââ a ngêpê

* 15:22-24: Dpodo 19:21

* 15:25-26: 2 Kódin 8:1-2; 9:2

* 15:28-29: Lóma 1:11

wanmyinê vyîko ngmê, a l:êê dîy:o Chóó Lémi ka amy:ee dmy:ee ngmê. *

³¹ Ala kópu dpî dmy:ee yó, Nju tpémi yélini Yesu u yoo vy:o daa ghê dniye, Njuda Wee u kwo, yi yéli y:oo kîngî vya nê. Ala kópu myoo dmy:ee yó, Tpileni Njedusalem anî núw:o, Yesu u yoo knî y:oo yi tpile kîngî mb:ii ngmê.

³² Chóó Lémi ngê nmî ngêpê pêdê ny:ee ngê, pêdê ngee nêne, ye y:i nmye u ngwo anê lê, w:aa u ngwo anê pyw:oo, nmyi vy:o ghê u ngwo an:uu vy:u.

³³ Chóó Lémi ngê choo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê u ngwo dmyinê a ya. Ye ndîi kópu.

16

Póól u nd:uu tpapê

¹ Pyópuni ngê ala pweepwee pee nmye wunê néne, u kakêmé nmye nîné chámêchámê. U pi Pipi, Yesu u yoo n:ii Sénkîdiya a pyede té, yi ngêêpî módó ngmê.

² Nmyi vy:o mb:aamb:aa ngê choon:aa kwo, mu kópu u dîy:o mye Yesu u yoo vy:o pyópu ngmê. Dpodoni p:uu adî dpodo, dpî ngee yó, mu kópu u dîy:o, pi yilî doo ngêêpî, myedoo ngêêpî nê.

³ Akwila cha ye a mb:aamb:aa dpî y:ee yó. *

⁴ Yi pini cha yi k:ii Yesu Kédisu p:uu nipi nmee dpodo, y:oo dyé noo, a l:êê dîy:o pí vya dumo. A gha vy:o mwânîné kwunokwuno dê, Yesu u yoo vy:o yélini yi vy:o dpîmo dpodo, yi yéli y:oo myewunê kwunokwuno d:oo.

---

* **15:30:** Kílosa 4:3; 2 Tes 3:1-2   * **16:3:** Dpodo 18:2,26

⁵ Yesu u yoo yélini yi pini cha yi ngomo k:oo wunê wó ngê, yi yéli ye a mb:aamb:aa myoo y:ee yó.

A pyipe mb:aa Epánitas ka a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, pini n:ii Yesu ka mwiyé kêlîmî mbê wo, Esiya Wee u kwo. *

⁶ Méli ka a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, pyópuni nmyi vy:o mb:aamb:aa ngê doo dpodo.

⁷ Andîdonikas pini dê Njuniyas ye a mb:aamb:aa myoo y:ee yó, Nju pi n:ii dê yi k:ii mbwa k:oo nmee kwo. Pi yilí yi lama a tóó, yi pini dê Yesu u dyépi dê. Yesu u yoo vy:o ghêlî dîpî ghê wo, u ngwo a ghê knopwo.

⁸ Nmî Lémi u yoo vy:o a pyipe mb:aa ngmê, Ambîliyatus, a mb:aamb:aa u kwo dpî y:ee yó.

⁹ Pini n:ii k:ii nmî Lémi p:uu nipî nyipu dpodo, Udîpanus, a mb:aamb:aa u kwo dpî y:ee yó, a pyipe mb:aa, Stakis, a mb:aamb:aa u kwo myoo y:ee yó.

¹⁰ A mb:aamb:aa Apeles ka dpî y:ee yó, pini n:ii k:omo tpile Yesu u l:êê díy:o dnyimo kpadakpada, ngmêné Yesu myedaa mb:ii ngê. Adistopulas p:uu yéli ye a mb:aamb:aa myoo y:ee yó.

¹¹ Helodiyon ka a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, pini n:ii Nju pi. Nasisas mupwoknî yi vy:o yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, a mb:aamb:aa ye myoo y:ee yó.

¹² Nmî Lémi u dpodo módó dê, Tîdaipósa pyópu dê Tîdaipána, a mb:aamb:aa ye dpî y:ee yó, a tîdê mb:aa Pêsís ka a mb:aamb:aa myoo y:ee yó, pyópuni nmî Lémi p:uu dpodombiy:e dpîmo dpodo.

¹³ Nmî Lémi u dpodo pyu mb:aa, Lupas, a mb:aamb:aa u kwo dpî y:ee yó, u pye ka a

---

* 16:5: 1 Kódin 16:19

mb:aamb:aa myoo y:ee yó, pyópuni ngê tp:oo ntee pini ngê pyódu noo. *

¹⁴ Ala yéli ye a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, Asinkîditus ngmê, Pîlikon myomo, Hêêmis pyolo, Patídópes podo, Hêêmas limo, nmî mbwó yoo yélini yi vy:o a kwo mye yi k:ii, a mb:aamb:aa ye myoo y:ee yó.

¹⁵ Ala yéli ye a mb:aamb:aa myoo y:ee yó, Pilolokas ngmê, Njuliya myomo, Nédyas lémi pyolo podo, Olimbas limo, myenté Chóó Lémi u yoo yélini yi vy:o a kwo, a mb:aamb:aa ye myoo y:ee yó.

¹⁶ Numo kóó dmyinê mgîmîmgîmî dé. Yesu u yoo ala wee u kwo yélini a kwo, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ ngmê. *

Pi dódó pyu yoo yi danêmbum

¹⁷ A tîdê mbwó yoo, ala kópu a ny:ee yó. Pi ngê chóó u nuw:o ghi mbêmê kîngî chámê nmyo, nmyi kêlîmî myekîngî dyênê. Pini n:ii ngê yinté kópu nmye choo d:uud:uu, yi pini dmyina a kuwokuwo. Yesu u kópu dyuu mb:aamb:aa ngê nmyi ndê ngópu. Pini n:ii ngê u yi adî kwo, Yi kópu ní ngmêê té, yi pini mêdmyina a kuwokuwo. *

¹⁸ Pini n:ii ngê yinté kópu a d:uud:uu too, daa nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu a dpodo yédi, chóó p:uu a dpodo yédi. Yi pini ngê kópu mb:aa yilî dpî vyi, yoo k:omo ngê a chaa kîgha ngê, yélini daa nuw:o pyu yoo, dpî dóó té. *

¹⁹ Pi yintómu yi lama a tóó, Yesu p:uu kópu mb:aa dpodombiy:e nmyi mgîmî ngópu. Yi kópu u l:êê

---

* **16:13:** Mak 15:21   * **16:16:** 1 Kódin 16:20; 1 Pita 5:14   * **16:17:** Taitas 3:9-10   * **16:18:** Pilipay 3:19; 2 Pita 2:3

dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê dê pyódu. U ya a nga a kwo, Kópu mb:aa d:uud:uu nmyi lama mb:aamb:aa ngê choo ya, ngmênê dono d:uud:uu nmyi lama kîngî ya. *

²⁰ K:omo tpile Setan ngê pi dódó pyu yoo nmyi vy:o wa a dy:ââ té, ngmênê Chóó Lémi ngê nmyi ya mb:aa u yi a kwo, wa ngee nmyo, pi dódó pyu yoo nmyi dódó ngê límîlímî ngê wa dêê dmi. Nmî Lémi Yesu ngê u módó yeedeyeede ngê choo a ngêêpî nmyo.

²¹ Pini n:ii u k:ii nye dpodo mo, Timoti, yi pini ngê u mb:aamb:aa nmye myeda dy:ââ. A pyipe Nju pi pyile knî y:oo yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ ngmê, yi pi dmi Lusiyas ngmê, Njeson myomo, Sosipatê pyolo. *

²²⁻²³ Pini n:ii u ngomo k:oo n:aa kwo, u pi Nkayas, yi pini ngê u mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ. Yesu u yoo yélini ala p:aani a pyede, Nkayas u ngomo k:oo a dapwadódó nyédi. Ala p:aani ndîi u ndapî pini n:ii ngê a y:enê, Edastas, nmî mbwó Kwótas k:ii, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ ngmê. *

²⁴ Nê Têêtíyas, Póól ngê kópuni yilî nmye dê vyi té, a chóó d:a d:êê té. A mb:aamb:aa nmye myenîné dyede.

Chóó Lémi u chaa kîgha

²⁵⁻²⁶ Chóó Lémi chaa kîgha koo. Dye ghi yintómu doo a ya, chedê ngê daawa pyódu. Chóó Lémi u ntâa a kópu dyuu ka nmyi kélímî dmi yinê pî kaa, Yesu Kédisu u kópu dyuu nmyi mênê yinê myedpî kaa. Kópu ndîi n:ii Yesu ngê a d:uu ngê yi kópu

* **16:19:** Lóma 1:8   * **16:21:** Dpodo 16:1-2   * **16:22-23:** 1 Kódin 1:14

ghêlî daa pyodo, tumu kópu ngê mwiyé doo a ya, m:ââ yilî yi k:oo pi knî yi lama dêpwo a ya, ngmênê Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo mgo vy:o dnya a y:enê, p:uu dnyimo a mgongo, u ngwo dnyimo a d:êê. Chóó Lémi u kópu mbêmê yi tumu kópu ala dini ghi ngê d:umo pywálî, u komo kapî pyu knî y:oo kópuni a d:êê tumo, Yesu ngê yi kópu yinê ntiye too. Dyámê ghi yintómu yi mbêmê pi knî ye yi tumu kópu nmo tpapê, mu kópu u dîy:o pi yilî yintómu Chóó Lémi ka choo kêlîmî, u dnye myedny:oo nyêmî. *

²⁷ Chóó Lémi mu ngmidi u nuw:o u ntââ yi kópu dpî d:uu, tp:oo Yesu Kédisu u l:êê dîy:o chóó u ngwo u kwo a kââdí nmoo. Chaa kîgha koo, chedê ngê kîngî pyódu. Ye ndîî kópu.

Wu u dî. *

---

* **16:25-26:** Kílosa 1:25-26   * **16:27:** 1 Tim 1:17

NMÎ MÎ U KÓPU DYUU
The New Testament in the Rossel Language, also called
the Yele Language, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Yele Rossel long Niugini
copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2011-2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yele Rossel (Yele)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-11-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

f23d3065-5277-5598-adb2-6416a21ad128